

Govern d'Andorra

Document d'orientació del Batxillerat professional en activitats físiques, esportives i de lleure

Àrea d'Ordenament Curricular
Ministeri d'Educació i Ensenyament Superior
Sant Julià de Lòria, 16 de desembre del 2015

Índex

PUNT DE REFERÈNCIA DEL DIPLOMA	5
1. ELS PUNTS CLAU DEL DIPLOMA	7
1.1. Context i creació del diploma batxillerat professional AFEL	7
2.2. Descripció sumària de la professió i de les activitats del monitor BP AFEL	8
1.3. Un enfortiment de la col·laboració	11
1.4. Finalitat de la formació	11
1.5. Secció de la formació	12
1.6. Conclusió	12
EXPLOTAR EL REFERENCIAL	13
1. EL REFERENCIAL DE LES ACTIVITATS PROFESSIONALS	14
1.1. Definició i funció del RAP	14
1.2. Forma i rúbrica del RAP	15
2. EL REFERENCIAL DE CERTIFICACIÓ	17
2.1. Definició i finalitats	17
2.2. Descripció del referencial de certificació	17
3. LES MODALITATS DE CERTIFICACIÓ	20
3.1. El reglament d'exàmens	20
3.2. La definició de les proves	20
LA FORMACIÓ	21
1. GENERALITATS I PRINCIPIS METODOLÒGICS DE LA FORMACIÓ	22
1.1. De la fitxa descriptiva d'activitats a la integració de les competències	23
2.2. Un dispositiu de formació construït a partir de l'anàlisi de l'àmbit professional	23
1.3. Un dispositiu de formació centrat en l'adquisició de les competències	24
1.4. Un dispositiu de formació en alternança	24
1.5. Un dispositiu que organitza els itineraris individualitzats de formació	25
2. GENERALITATS I PRINCIPIS METODOLÒGICS DE LA FORMACIÓ	26
2.1. Processos pedagògics que poden ser emprats	26
2.2. Tècniques i mitjans pedagògics	27
3. ESPECIFICITAT DE LA FORMACIÓ	27
3.1. Distribució horària dels ensenyaments	27
3.2. Període d'aprenentatge dels fonamentals	29
4. ESTRUCTURAR ELS APRENENTATGES	30
4.1. L'organització pedagògica – el pla de formació	30
4.2. El fil pedagògic	31
4.3. Les necessitats i els objectius cercats	32
5. LA Lògica i el «FIL VERMELL» CONDUCTOR PEDAGÒGIC DE L'ENSENYAMENT	33
5.1. La implantació pedagògica al voltant del fil vermell conductor	36
5.2. Autonomia i responsabilitat del supervisor	37

5.3.	La descripció de les activitats	38
GUIA DE L'EQUIPAMENT		42
1.	PRESENTACIÓ DE LA GUIA	43
1.1.	Introducció	43
1.2.	Composició de la guia	45
1.3.	Recomanacions per a equipaments i materials esportius	45
ENFOCAMENT DE LES COMPETÈNCIES		59
1:	PROJECTES PEDAGÒGICS DE FORMACIÓ	60
2:	QUINA ORGANITZACIÓ PER ESTRUCTURAR ELS APRENENTATGES?	60
3:	PROCESSOS PEDAGÒGICS	61
3.1.	Enfocament per competència o competències	61
3.2.	Seguiment de l'adquisició de les competències	62
3.3.	Preconitzacions per als ensenyaments professionals	62
4:	LES COMPETÈNCIES ESPERADES DEL DIPLOMA	64
5.	ELS PRINCIPALS SABERS ASSOCIATS A LA PROFESSION	65
CONTROL EN EL DECURS DE LA FORMACIÓ		67
1:	SITUACIÓ D'AVUACIÓ	68
2:	DURADA DE LA PROVA	68
3:	CRITERIS D'AVUACIÓ QUE CAL CONSIDERAR	69
4:	ORGANITZACIÓ DE LES SITUACIONS D'AVUACIÓ	69
5:	LA PARTICIPACIÓ DELS PROFESSIONALS	69
6:	HORARIS D'EXÀMENS	69
PERÍODE DE FORMACIÓ EN ENTORN PROFESSIONAL (PFEP)		71
1:	L'ALTERNANÇA, DEFINICIÓ I GENERALITATS	72
2:	LA TUTORIA I EL PAPER DEL TUTOR	75
3:	FINALITATS DE L'ALTERNANÇA	77
4:	EXECUCIÓ	77
5:	ESTATUS I OBLIGACIONS DE L'ALUMNE	78
6:	DURADA DEL TREBALL	78

7: DURADA I HORARIS DE TREBALL DES ALUMNES MENORS D'EDATS	78
DOCUMENTS COMPLEMENTARIS	79
1: PRESENTACIÓ ESQUEMÀTICA DE L'ORGANITZACIÓ DEL REFERENCIAL	80
2: IL·LUSTRACIÓ ESQUEMÀTICA DE L'ENFOCAMENT PER COMPETÈNCIA	81
3: PROPOSTA DE FITXA PEDAGÒGICA QUE DESCRIU L'ACTIVITAT DE L'ALUMNE	82

PUNT DE REFERÈNCIA DEL DIPLOMA

Pròleg

Les evolucions permanents dels diplomes i de les formacions corresponents, que ens són imposades per les transformacions de les tecnologies de les nostres societats i de les professions, fan cada cop més important la necessitat de guies metodològiques que permeten acompanyar i ajudar els equips pedagògics a fer els referencials creats o renovats de manera operativa i concreta.

Aquesta constatació va donar lloc a la redacció dels «punts de referència per a la formació» que, situats abans del referencial del diploma, descriuen els sistemes de formació en les seves dimensions organitzatives, temporals, materials, humanes, pedagògiques i didàctiques, així com en les seves relacions amb un entorn institucional i econòmic. Participen de la comunicació del sentit global de les reformes iniciades i de les seves incidències en la vida dels cursos de formacions en els centres i de les metodologies emprades habitualment fins aleshores.

Aquest document no té la vocació de limitar la creativitat i la iniciativa dels equips pedagògics, ans, al contrari, de subministrar elements i punts de referència útils per a la construcció del dispositiu de formació millor adaptat a les característiques contextuais en què es troba.

Aquest document és doncs dissenyat com una guia metodològica destinada a ajudar, assessorar els formadors a organitzar els ensenyaments, la formació i l'avaluació a partir:

- del referencial de les activitats professionals (RAP)
- del referencial de certificació (RC),
- del reglament de les proves i dels exàmens (RPE)

S'adreça als equips pedagògics, i permet explicar les intencions dels autors del referencial per tal de donar ***una visió precisa del sentit*** als continguts i a les exigències de les competències demanades i esperades del diploma i de la professió.

Així doncs, proposa consells i recomanacions a nivell organitzatiu, temporal, material, pedagògic i didàctic en relació amb l'entorn institucional i econòmic del sector d'activitat professional.

A algunes de les seves parts, aquest document pot fer referència al document titulat «Punts de referència per a la formació al DEP Activitats Físiques, Esportives i de Lleure»

1. ELS PUNTS CLAU DEL DIPLOMA

1.1 Context i creació del diploma batxillerat professional AFEL

La demanda d'activitats físiques i de lleure als nostres països occidentals no ha deixat de créixer en les darreres dècades i s'ha intensificat des de principis dels anys 1980. Aquest augment de la demanda de lleure afecta de manera important les activitats físiques o esportives. De manera molt natural, ha donat lloc a una demanda de professionalització creixent dels «supervisors», conseqüència en particular de les exigències del públic pel que fa a la seguretat i de les competències tècniques i pedagògics que cada cop són més importants. El Principat d'Andorra no és aliè a aquest fenomen conjuntural.

Tot i que l'observació de l'evolució de l'ocupació sempre és un exercici difícil, les informacions disponibles de múltiples fonts subratllen, per una banda, un creixement relatiu del nombre de llocs de feina creats d'animador o d'educador d'activitats físiques i esportives capaços d'intervenir amb tots els públics i, per altra banda, les necessitats nombroses i diversificades amb l'aparició de sectors nous com ara el lleure turístic. El camp de les activitats físiques i de lleure disposa d'un potencial de creació de nous llocs de feina i, en particular, en nous sectors professionals dels quals les autoritats locals van prendre consciència fa uns anys.

Així doncs, ha semblat necessari implantar un dispositiu de formació i de qualificació adaptat a les necessitats reals del mercat de l'ocupació, tenint en compte aquestes evolucions i aquestes noves professions que van sorgint. En un primer moment, aquest dispositiu es va orientar cap a la implantació de formacions professionals destinades a formar supervisors en disciplines força específiques. Donat que la necessitat no és satisfeta pel que fa a la dimensió polivalent de la professió, el Govern andorrà i el seu Ministeri de l'Educació nacional van voler implantar una secció de formació inicial. Un primer nivell de qualificació va néixer el 2008: el Diploma Estat Professional de les Activitats Esportives de Lleure (DEPASL) nivell II (referència certificació europea) pre batxillerat a Andorra.

Aquestes evolucions de la demanda dels practicants així com de les necessitats identificades per les estructures que els acullen, requereixen per part del conjunt dels actors una atenció força particular pel que fa a la formació, la qualificació dels executius i, a llarg termini, de les professions vinculades a aquestes activitats. Aquesta atenció és volguda pel ministeri en el respecte de la identitat, dels valors i de les cultures pròpies a cada activitat física o de lleure i cada actor que intervé de prop o de lluny en els processos

de formació i de qualificació. La resposta a aquestes necessitats precisa tenir en compte conjuntament les problemàtiques d'ofertes i de demandes de feina en aquest sector atractiu, però també les necessitats i les expectatives d'uns practicants cada cop més exigents i diversificats, tot garantint **la seva seguretat** i la de tercers.

Introduïda el 2008, la formació inicial del DEPAEL va ser objecte d'una revisió dels referencials de professions i de certificació.

La revisió del diploma DEP APL va proposar en les seves conclusions implantar una secció professional inicial per a aquestes professions tot proposant als alumnes continuar un any el seu currículum professional mitjançant l'obtenció d'un batxillerat professional d'Activitat Física i de Lleure. Aquest document té com a objectiu presentar punts de referència de formació per explicar aquest nou diploma.

1.2 Descripció sumària de la professió i de les activitats del monitor BP AFEL

Les activitats professionals definides en el present document es basen en la realitat de les professions pel que fa:

- al context general (l'anàlisi del mercat laboral i els estudis de planificació);
- a la situació actual de cada professió (l'anàlisi de la situació laboral);
- a la formulació de les competències exigides i la presa en consideració del context de realització pròpia de cada professió;
- al disseny de dispositius d'ensenyament inspirats en l'entorn professional;
- a la presa en consideració de les característiques específiques de les professions de supervisor de les Activitats Esportives i de Lleure, i en particular;
- al caràcter monovalent del diploma que prepara un animador i un tècnic especialitzat en la supervisió de diverses disciplines esportives i de lleure;
- al caràcter polivalent de l'animador capaç d'intervenir en diferents sectors (esportiu / lleure / sociocultural, etc.);
- del caràcter polivalent d'un recorregut de formació que permet a l'individu exercir unes quantes professions.

Definició de la professió

La professió s'identifica com l'execució de les competències personals que permeten realitzar **una activitat professional definida o activitats professionals definides**.

La particularitat de la professió d'animador o d'educador que intervé en l'àmbit de l'esport i el lleure per als joves fa que les activitats dutes a terme en l'exercici professional pel supervisor no sempre corresponguin a una professió, sinó a una o varies funcions d'unes quantes professions. Aleshores, una funció és un conjunt de competències reconegudes com a necessàries per a un conjunt d'activitats professionals que cal assumir en l'exercici d'una part d'una professió, o més enllà de la professió en un lloc de feina.

Par exemple, un actor esportiu pot exercir molt bé la totalitat de la seva activitat professional en la supervisió d'una activitat física i esportiva, el que correspon a la seva professió o tenir una altra activitat en la seva feina, vinculada al manteniment de les instal·lacions esportives, la gestió administrativa o financera d'una estructura o participar en el desenvolupament del màrqueting de les prestacions de l'estructura. En aquest cas, definim clarament que aquest actor esportiu exerceix la professió de supervisor esportiu, però el seu lloc de feina exigeix una polivalència de funcions.

Observem de passada que això implica un repte molt important de la relació entre la formació i la professió, donat que l'observació de les professions pot dur a evolucions permanents de les formacions i de vegades fins i tot constatar l'emergència de noves professions per fer front a diverses evolucions socials.

Dins l'àmbit de les AEL, les principals activitats professionals de les professions i funcions estan essencialment constituïdes al voltant **de la supervisió** de la pràctica física i esportiva i sociocultural d'un públic. Això vol dir que les professions de la supervisió (iniciació, descoberta, etc.) són considerades el nucli professional del supervisor esportiu i que «l'allunyament» d'aquesta funció de supervisió indica professions o funcions més properes d'altres àmbits professionals.

Així doncs el que va quedar i va ser validat als referencials és que el titular del diploma de batxillerat professional en «Activitats Físiques Esportives i de Lleure» li permet treballar en el si d'una (o de varies) estructura(es) i en el marc del seu projecte global d'animació, el titular del BP APEL efectua prestacions que tenen una triple finalitat:

- Planificar, programar aprenentatges per mantenir i desenvolupar tècniques i capacitats físiques,
- Executar i gestionar projectes,
- Gestionar equips.

Aquest supervisor pot haver d'intervenir en diferents entorns, tant interiors com exteriors, tot garantint als practicants condicions òptimes de seguretat i de domini de l'entorn i assegurant la qualitat pedagògica de les prestacions.

Aquest tècnic de les APEL pot exercir les seves funcions en el si:

- de les col·lectivitats socials i governamentals
- de totes les estructures i establiments turístics i de lleure
- de totes les estructures privades i públiques, que promouen les activitats esportives o de lleure (bases de lleure, hostaleria, centres de lleure, clubs esportius, centres escolars, etc.).

Les competències adquirides en el decurs de la seva formació el permeten supervisar les activitats següents:

- **Dissenyar i dirigir un projecte**, preparar la seva acció, avaluar-la;
- **Dirigir accions** de despertar, descoberta, iniciació, supervisió en l'àmbit de l'esport de lleure i del sociocultural;
- **Comunicar** en situacions de la vida professional;
- **Participar** activament en el funcionament i la gestió de l'estructura ocupadora en el marc del projecte global.

El nucli de la professió es centrarà en la supervisió que serà la principal activitat del tècnic d'APEL.

La formació de Batxillerat Professional «Activitats Físiques, Esportives i de Lleure» és a la vegada tècnica i humana. Cal doncs orientar les persones que segueixen la formació cap:

- al domini dels gestos tècnics indispensables a la realització de les tasques de què seran responsables en els sectors de l'esport de l'animació sociocultural i de lleure;

- a la capacitat de relacionar-se amb la persona que es trobarà sota la seva responsabilitat: nen, adult autònom, persona gran amb autonomia reduïda;
- a la capacitat d'adaptar-se constantment a una situació, tenint en compte la seva variabilitat;
- a l'aptitud de garantir la seguretat de les persones i d'evitar l'accident després d'un altre accident;
- a la capacitat d'integrar-se dins un equip i de supervisar el treball d'un o d'uns assistents d'un equip restringit;
- a l'adquisició del sentit de la responsabilitat suficient per permetre-li gestionar els imponderables;
- a l'aptitud de retre comptes del seu treball, de proposar solucions, millores;
- a l'aptitud de dissenyar i gestionar projectes diversos;
- a l'aptitud de planificar, programar aprenentatges per desenvolupar tècniques i capacitats físiques individuals;
- a la capacitat de gestionar equips.

1.3 Un enfortiment de la col·laboració

En el marc de la col·laboració cada vegada més estreta amb el conjunt del món professional, s'institueix un autèntic repartiment de la formació. Determinades competències característiques, clarament identificades, són en gran part adquirides i avaluades en entorn professional. La presa en consideració de les activitats professionals efectuades durant les dotze setmanes en surt enfortida com també, per conseqüent, el rol del tutor que supervisa la formació.

1.4 Finalitat de la formació

El titular del batxillerat professional socioeducatiu certifica un nivell de competències socioprofessionals que el permeten:

- fer la seva inserció professional en llocs de feina que corresponen a formacions de nivell IV (classificació francesa i europea);
- evolucionar després d'una primera etapa de pràctica professional cap a nivells superiors de qualificació.

1.5 Secció de la formació

La formació que porta al Batxillerat Professional d'« Activitats Físiques Esportives i de Lleure» dura 1 any. Aquesta formació succeeix a la formació de dos anys del DEP APEL.

1.6 Conclusió

El BP «APEL» ha de permetre respondre a les noves competències que exigeix un sector professional molt específic, facilitar seguir els estudis i/o afavorir la inserció professional.

EXPLOTAR EL REFERENCIAL

Preàmbul

El referencial dóna als formadors i als joves i adults que segueixen la formació els objectius de formació que cal perseguir i els mitjans per assolir-los.

És el suport principal de l'avaluació dels assoliments aconseguits per tal d'obtenir el diploma, tant en formació inicial com en formació continua. Està dissenyat de manera a tenir aquest paper sigui quin sigui el tipus d'accés al diploma triat pel candidat i sigui quin sigui el mode d'avaluació dels seus assoliments aconseguits (proves finals o control en el decurs de la formació). Per explotar el referencial, l'equip pedagògic pot fonamentar-se en un cert nombre de models de concepte de mètodes a què fa referència la guia.

1. EL REFERENCIAL DE LES ACTIVITATS PROFESSIONALS

El referencial de les activitats professionals (RAP) defineix l'àmbit de les activitats professionals per a què es prepara cada diploma de l'ensenyament professional.

El RAP descriu les activitats i les tasques que haurà d'exercir el titular del diploma durant els primers anys de la seva vida professional: aquestes activitats no són ni les d'un principiant, ni les d'un professional expert. El perfil concernit té en compte un període necessari d'adaptació al lloc de feina i a la complexitat del procés d'inserció professional.

El RAP es basa en una anàlisi de les situacions de treball que corresponen a l'objectiu del diploma.

1.1. Definició i funció del RAP

Presentat com a document tipus, el RAP ha de complir tres funcions principals:

- Una funció de mediació entre els diferents socis que intervenen en el disseny i l'elaboració del diploma:
- Una funció d'eina en el procés d'elaboració d'un diploma i d'una formació:
- Els elements que es desprenen de l'anàlisi de l'activitat professional constitueixen un sòcol a partir del qual es construeix el referencial de certificació,
- El RAP és emprat pels docents per entendre millor els objectius professionals del diploma i per definir la formació,
- El RAP és necessari en el moment de l'anàlisi dels expedients de sol·licitud de validació dels assoliments adquirits de l'experiència.
- Una funció d'informació sobre la finalitat professional dels diplomes.

1.2. Forma i rúbrica del RAP

El RAP compren dues parts:

- un resum descriptiu de l'objectiu professional,
- una descripció de les activitats.

- **El resum descriptiu de l'objectiu professional**

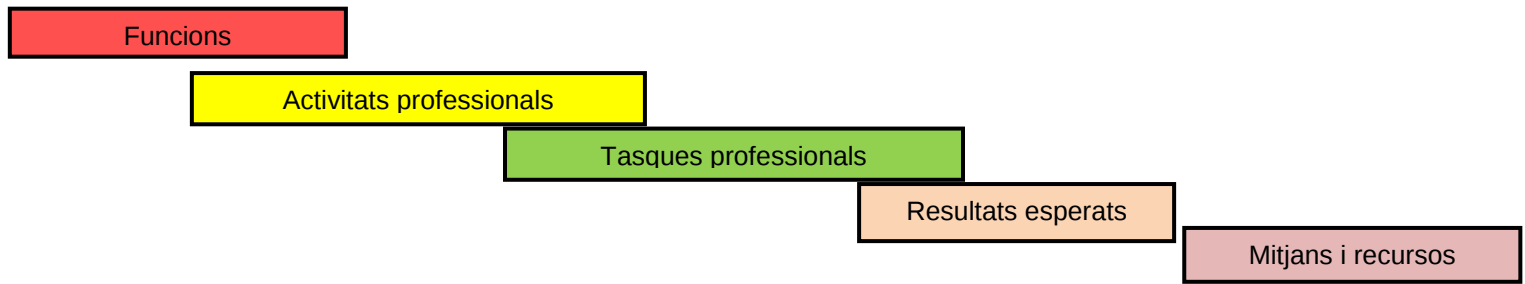
Aquest text dóna una visió estructurada i sintètica de les professions fita, de les activitats exercides i del seu context. Permet identificar els tipus d'activitats possibles que han de ser supervisades així com les prerrogatives i els límits dels exercicis professionals de l'animador.

- **La descripció de les activitats**

Les activitats professionals poden ser descrites de diferents maneres: text que conté les diferents rúbriques o fitxa descriptiva.

La descripció es fa des de l'òptica del que s'espera del titular del diploma en el si d'una organització, sense al·ludir, en aquesta etapa, a competències o sabers. Cal organitzar-la de manera coherent.

El principi de declinació de les funcions, activitats, tasques, pot ser el següent:

Funcions

Conjunts d'activitats que persegueixen un mateix objectiu.

Activitats professionals:

Conjunt de tasques aplicades per dur a terme el treball prescrit.

Tasques professionals:

Conjunt d'operacions elementals aplicades per dur a terme el treball prescrit.

Resultats esperats:

Acte professional prescrit caracteritzat per un conjunt indissociable de gestos professionals elementals.

2. EL REFERENCIAL DE CERTIFICACIÓ

2.1. Definició i finalitats

El referencial de certificació descriu les competències professionals i els sabers que s'hi associen. Precisa les condicions en què les competències seran avaluades i el rendiment esperat. En aquest sentit, és el fonament de l'avaluació.

Serveix de referència per establir un contracte d'objectius entre els diferents socis de la formació i de la certificació (el centre de formació, el formador, la persona formada, l'empresa, etc.).

2.2. Descripció del referencial de certificació

L'estructura general del referencial compren tres conjunts: les capacitats, les competències i els sabers associats.

Les capacitats:

Conjunt d'aptituds que l'individu aplica en diferents situacions. Així doncs, el candidat «és capaç de...».

Les competències:

Conjunt de sabers, de saber fer i de saber estar mobilitzats per tal d'exercir una activitat professional.

La descripció de les competències comporta tres elements: la competència, els recursos o condicions de realització, els indicadors de rendiments (o criteris d'avaluació).

La competència:

La competència és la facultat, purament humana, de produir un tipus de resultat. Fa intervenir un conjunt de coneixements i d'experiències incorporades en l'acció, combinada amb sabers explícits que permeten tractar un tipus de problema i de donar-hi una resposta adient. *És la descripció en termes d'accions del que s'ha de fer concretament.*

Els recursos o condicions de realització

Comprenen:

- *els recursos disponibles (dades, informacions materials...) que corresponen al que se subministra al candidat;*
- *el context en què es desenvolupa l'avaluació (situació real o simulada...)*

Els indicadors de rendiment o criteris d'avaluació:

Descriuen el rendiment esperat, és a dir el que s'exigeix del candidat. El nivell de rendiment ha de ser coherent amb la descripció de l'activitat professional.

2.3: La posada en relació de les activitats professionals i de les competències

*La major part dels referencials comporten una taula que relaciona activitats professionals descrites al RAP i competències professionals del referencial de certificació, realitzat un cop aquest darrer és a punt. **L'ús d'aquesta taula permet planificar els aprenentatges en el temps de formació.***

2.4 Els sabers en la professió

Els sabers associats: el saber permet entendre els objectius generals, els procediments, el context i les particularitats de les situacions ensopegades. Afavoreix l'adaptació i la capacitat d'aprenentatges ulteriors; es desenvolupa al llarg de tota la vida.

Es distingeixen principalment els sabers generals relatius a grans àmbits de coneixement i els socioprofessionals vinculats al context (normes, procediments, regles, cultura «professió»,...).

La descripció dels sabers associats comporta els subcapítols:

- *els sabers (nocions i conceptes),*
- *els límits dels coneixements exigits, precisats amb una prescripció, o bé per l'ús d'una taxonomia.*

IMPORTANT: Aquests sabers associats han de ser distingits dels saber fer, del saber estar i dels sabers informals que són molt sovint presents en la mobilització de les competències relatives a la professió d'animador:

El saber fer: pot anar de la capacitat d'executar una tasca prescrita a la gestió de situacions complexes i inèdites, passant pel domini d'eines, de tècniques o de mètodes necessaris per ocupar un lloc de feina.

Es distingeix principalment el saber fer tècnic que permet actuar i produir i el saber fer relacional que permet cooperar eficaçment amb els altres.

El saber estar: (o qualitats personals) correspon a la capacitat de produir accions i reaccions adaptades a l'entorn humà i al medi ecològic. El saber estar adquireix una importància molt particular en la professió de l'animador que està en relació interpersonal permanent en la seva activitat professional. Aquesta capacitat s'adquireix en part pel coneixement de sabers comportamentals específics en una situació d'actor social. Les recerques en educació relatives al saber estar tenen l'objectiu de trobar tots els mitjans pedagògics que permetin als aprenents adquirir millor el domini de les accions i de les reaccions adaptades al seu organisme i al seu entorn.

Entre les temàtiques del saber estar, el desenvolupament personal troba tot el seu lloc, però d'altres temàtiques revelen un saber estar: les temàtiques relatives als temes següents com ara higiene, empatia, control emocional, control del comportament, responsabilització (presa de responsabilitats), gestió de l'estrès, escolta activa.

Les tècniques d'aprenentatge en aquest àmbit encara estan poc formalitzades, el que vol dir que són ensenyades com a tals, però tendeixen a desenvolupar-se i han de ser considerades en el procés d'adquisició dels sabers.

El saber informal: Conjunt dels coneixements teòrics i pràctics que no han estat formalitzats per permetre un aprenentatge teòric, l'adquisició del qual seria ràpid. Els sabers informals són principalment vinculats a coneixements adquirits en situacions laborals. Es transmeten principalment per intercanvis orals i remetent estretament a les competències de comportament de l'individu.

3. LES MODALITATS DE CERTIFICACIÓ

Aquesta part compren el reglament dels exàmens, la definició de les proves i el seu mode d'avaluació (control en el decurs de la formació o avaluació puntual final).

3.1. El reglament d'exàmens

El marc del reglament dels exàmens figura al decret que precisa el reglament general del diploma amb, en particular, el nombre màxim de proves i el seu mode d'avaluació.

Un annex del decret de creació del diploma presenta en una taula sintètica les proves, les unitats a què corresponen, el seu mode d'avaluació i la seva durada en funció de l'origen dels candidats.

3.2. La definició de les proves

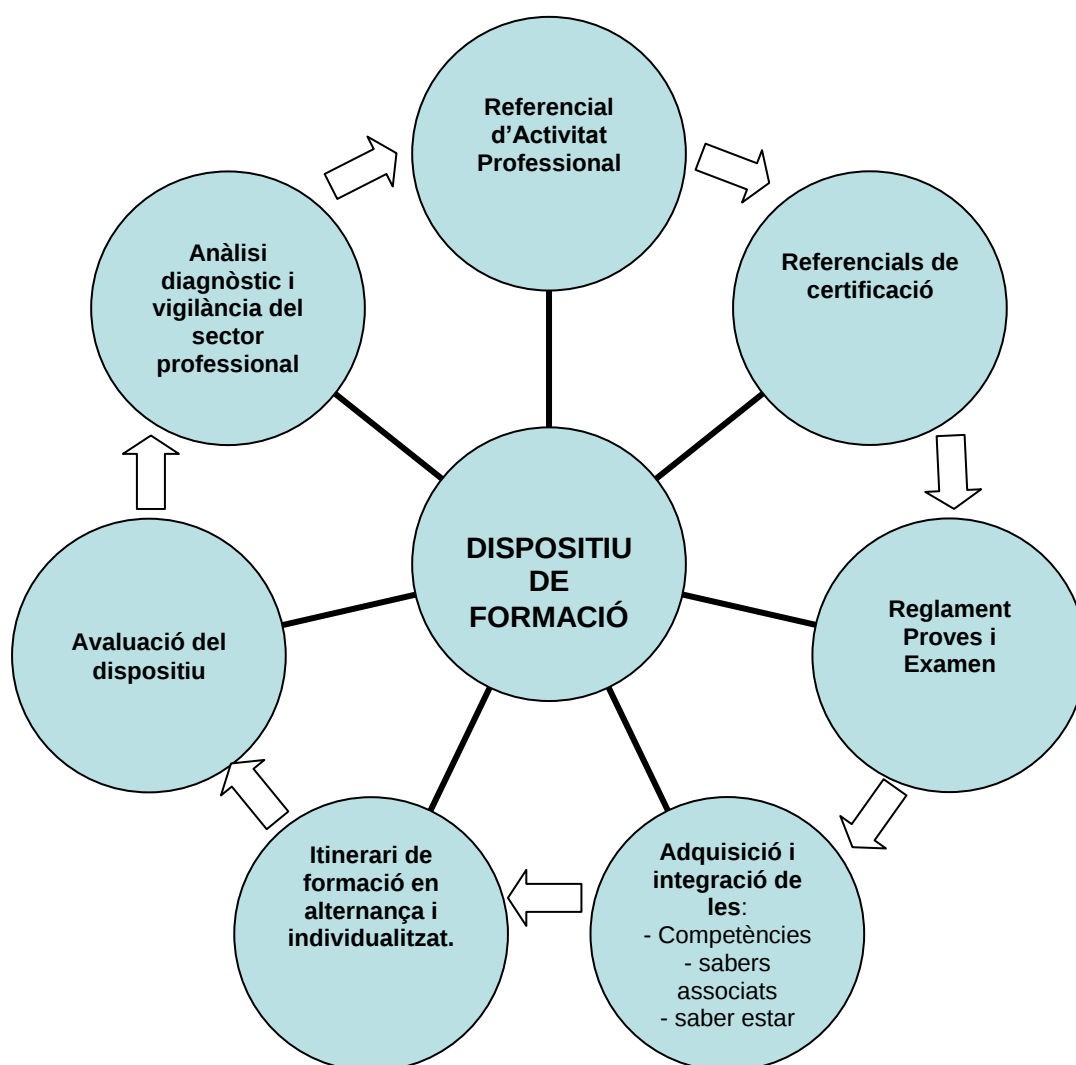
La definició de les proves precisa:

- el títol de la prova, el número de la unitat corresponent, el seu coeficient, la seva durada;
- la descripció del contingut de la prova: llista de les competències i dels sabers descrits al referencial de certificació i que són l'objecte de l'avaluació, descripció dels suports de l'avaluació, marc operatiu del treball que es pot demanar;
- el mode d'avaluació: prova puntual, escrita, oral, pràctica... o control en el decurs de la formació;
- les definicions i exigències normatives corresponents.

LA FORMACIÓ

1. GENERALITATS I PRINCIPIS METODOLÒGICS DE LA FORMACIÓ

Aquest llibre referencial és concebut per ajudar el centre de formació i els formadors a dissenyar un **dispositiu de formació** que correspongui a les lògiques pedagògiques que pretenen l'adquisició de competències professionals conformes al referencial de certificació i a les reglamentacions vigents del sector professional. Aquest dispositiu de formació, per ser eficient, ha de respondre a una lògica de millora continua o al conjunt dels principals elements que el configuren (diagrama més avall), han de ser l'objecte d'una atenció molt particular així com d'una avaluació continuada;

1.1 De la fitxa descriptiva d'activitats a la integració de les competències

L'organisme de formació té en compte l'articulació entre el Referencial d'Activitat Professional i el Referencial de Certificació: Per tal de ser eficaç respecte del context del sector, el dispositiu de formació s'organitza al voltant d'algunes orientacions essencials:

- tenir en compte permanentment **l'anàlisi del camp professional**, de les seves expectatives, de les exigències i de les seves evolucions és un punt de partida inevitable en el disseny i la direcció de les accions de formació;
- l'organització del dispositiu de formació al voltant de **l'adquisició de les competències** que cal adquirir es construeix mitjançant l'articulació entre sabers teòrics i saber fer, entre saber fer i context de treball, entre context de treball i cultura tècnica, entre cultura tècnica i ètica professional;
- l'aplicació **de l'alternança**, en el marc de les formacions: les situacions de treball són llocs i temps privilegiats mitjançant el respecte de determinades condicions que caldrà executar en l'alternança (organització de la tutoria, enllaç entre el centre de formació i l'empresa, procés i eines d'avaluació);
- la necessitat **d'un treball d'equip** dels formadors: el fet de compartir un llenguatge comú permet formalitzar i comunicar les cultures professionals;
- el disseny, la direcció i l'avaluació de les formacions plantejades necessiten, per part de l'equip de formadors, la mobilització de les competències diversificades i complementàries per respondre a les exigències del referencial de certificació.

1.2 Un dispositiu de formació construït a partir de l'anàlisi de l'àmbit professional

- **El referencial d'activitats professionals** presenta la realitat de la professió per a la qual es preparen els futurs candidats. Serà adaptat i modificat per tal que el diploma i la formació que hi porten corresponguin a una realitat de lloc de feina en un territori definit. Els diferents treballs d'observació i d'anàlisi de les realitats professionals en el territori nacional hauran de permetre aquesta adequació permanent.
- L'anàlisi des contextos de treball constitueix una etapa essencial per identificar les competències que cal adquirir i per elaborar els dispositius pertinents de formació professional.

- Les situacions professionals i els contextos específics de la intervenció són doncs un marc de referència:
- **Abans de la formació:** Permeten identificar els recursos mobilitzats dels professionals en el seu entorn de treball.
- **Durant la seva formació:** Permeten **dissenyar les situacions de formació** en adequació amb les situacions professionals.
- **Al final de la formació:** L'objectiu és l'adquisició i el desenvolupament de competències. L'adquisició dels coneixements està al servei del desenvolupament de la competència.

1.3. Un dispositiu de formació centrat en l'adquisició de les competències

- Podem definir la competència com la capacitat identificada i reconeguda (*el que suposa el seu reconeixement, per una banda, i la seva validació, per l'altra*) de resoldre problemes en un context professional determinat, de manera eficaç, mobilitzant i combinant diferents recursos com ara els coneixements, els saber fer, els raonaments, les experiències, les actituds i els comportaments professionals.
- La competència és, en aquest sentit, un sistema estructurat.
- La competència és operativa, és a dir vinculada a l'acció i indissociable de l'activitat que n'és la forma observable.
- La competència és així finalitzada, s'és competent per a una tasca definida o un conjunt de tasques organitzades en unitats significatives.

1.4. Un dispositiu de formació en alternança

- La posada en situació professional de l'estudiant en pràctiques té lloc en el si d'estructures de perfeccionament i entrenament o formació homologades, que reben el nom d'«estructura d'acollida»
- La relació entre el centre de formació i aquesta situació professional constitueix la clau de la formació en la mesura en què qualsevol pràctica professional, si es basa en representacions teòriques i models d'acció, es nodreix alhora de les experiències diàries de l'actor en situació.
- En aquest context, el tutor forma part integral de l'equip pedagògic. Està associat a l'avaluació de l'estudiant en pràctiques, en particular en el marc de les situacions pràctiques d'avaluació, tant si són formatives com certificatives.

- L'alternança és alhora un dispositiu jurídic i administratiu, però també un dispositiu «pedagògic» que intenta respondre a la professionalització de les formacions tot afavorint l'articulació entre el centre de formació i la futura activitat professional, de manera a integrar els coneixements en la intervenció pràctica del professional en situació.

1.5. Un dispositiu que organitza els itineraris individualitzats de formació

- El dispositiu preveu itineraris de formació individualitzats que tenen en compte els processos de posicionament al principi de la formació i de validació dels assoliments adquirits de l'experiència.
- Aplicat al camp de la formació professional, el procés d'individualització suposa:
- **Abans de la formació**, una validació del pla individual de formació proposat per l'equip de formadors que integra el compromís que l'estudiant en pràctiques ha de respectar;
- **En el decurs de la formació**, l'execució de les pràctiques que afavoreixen l'autonomia i la responsabilitat de l'estudiant format i, a partir dels balanços i de la validació d'assoliments adquirits, una definició de l'itinerari de formació més adaptat a la persona.
- **Al final de la formació**, la individualització suposa pràctiques de certificació personalitzades en el respecte dels textos vigents i el manteniment de l'equitat entre els alumnes.
- **La finalitat de la formació** no pot doncs ser donar totes les respostes a les situacions existents, sinó al contrari preparar els candidats a respondre el millor possible a la diversitat de les demandes a partir d'un sòcol dur de competències demostrades.
- La representació de les competències que cal adquirir és, amb aquest objectiu, essencial per a la construcció del dispositiu de certificació.
- Aquesta finalitat cercada permet fer que els futurs diplomats dominin el conjunt de les competències definides al referencial de certificació. En aquest sentit, es recomana als equips que desenvolupin seqüències pedagògiques que associïn obligatòriament apropiació dels coneixements i aprenentatge del saber fer.
- L'organització d'una activitat pràctica al voltant d'un suport de formació requereix subministrar al futur diplomat un dossier tècnic i un dossier de

recursos que constitueixen el conjunt de les informacions necessàries per a la realització en tota autonomia de la tasca que li és encarregada.

2. GENERALITATS I PRINCIPIS METODOLÒGICS DE LA FORMACIÓ

2.1. Processos pedagògics que poden ser emprats

Aquests processos donen sentit a l'aprenentatge. En funció de la seva elecció, l'estratègia pot dur cap un condicionament dels alumnes o cap el desenvolupament de la seva autonomia i la valorització de la seva creativitat. És la manera de conduir una acció, de progressar cap un objectiu.

Distingim essencialment dos tipus de processos:

Deductiu: fa intervenir un raonament que va d'allò general a allò particular. El professor presenta primer una llei i tot seguit proposa exercicis d'aplicació d'aquesta llei per tal de reforçar-ne la memorització i la comprensió. Per llei entenem la regla, el principi general, el teorema, el concepte, la classificació, el mètode de resolució o d'elaboració o d'anàlisi.

Inductiu: fa intervenir un raonament que va d'allò particular a allò general. El professor proposa estudiar casos particulars a partir dels quals els alumnes reconstituïran la llei. El vocabulari anglosaxó empra aquí els termes de procés constructivista o de pedagogia de la descoberta. Amb el principi del «he fet... ho recordo», aquest procés afavoreix l'aprenentatge. En permetre a l'alumne que descobreixi per ell mateix el «perquè del com» o l'origen d'un coneixement factual, desenvolupa estratègies cognitives i, així, l'autonomia i la responsabilitat de l'aprenent. Les seves aportacions no es limiten per altra banda al marc escolar, sinó que s'estenen al de la vida de l'alumne.

L'execució del procés es fa en tres fases:

Contextualització: identificació dels elements de la situació professional i posada en relació d'aquests elements. Permet implicar-se i accedir al saber més fàcilment.

Descontextualització: a partir de diferents situacions, recerca de les constants i generalització. Aquesta fase permet estructurar els aprenentatges i adquirir nocions abstractes.

Recontextualització: anàlisi d'una o de diverses noves situacions. Aquesta fase permet tornar a invertir els assoliments adquirits. En el marc d'aquesta formació, els dos processos poden ser emprats en funció del grau d'autonomia dels alumnes i del seu nivell de maduresa i d'adaptació a les temàtiques estudiades.

2.2. Tècniques i mitjans pedagògics

És un conjunt de tècniques i de mitjans pedagògics que el docent aplica per tal d'assolir un objectiu.

Tècniques: exposició, demostració, gestos, presentació d'experiències, simulació, exercici d'aplicació, de recerca, experiència duta a terme per l'alumne, resolució de problema...

Mitjans: objecte real, maqueta, text, dibuix, document, taula, transparència, pel·lícula, àudio...

Mètodes pedagògics:

- Mètode expositiu: associat al model «de transmissió», és el mètode més tradicional. «N'hi ha prou amb ensenyar perquè l'alumne aprengui». Requereix que aquest tingui, a priori, la voluntat d'aprendre i que pari molta atenció.
- Mètode interrogatiu: consisteix a emprar tècniques d'animació fent preguntes a l'alumne per guiar la seva reflexió i fer-li trobar solucions. L'alumne pot tenir la impressió de descobrir quelcom, però sempre és el docent qui dirigeix la reflexió.
- Mètode actiu: l'alumne és l'actor principal del seu aprenentatge. El docent pren plenament en compte la motivació de l'alumne, les seves necessitats, les seves expectatives i li proposa tècniques gràcies a les quals ha de cercar, crear, produir. Les activitats de treballs pràctics (TP) són situacions propícies a l'aplicació d'aquest tipus de mètode.

3. ESPECIFICITAT DE LA FORMACIÓ

3.1. Distribució horària dels ensenyaments

- Aquesta distribució horària respon a una voluntat d'aplicar una real sinèrgia pedagògica entre les diferents especialitats dels docents que han d'organitzar les seves activitats per tal de;

- Cobrir el conjunt de les competències i dels sabers del referencial;
- Gestionar la cronologia dels aprenentatges en el conjunt del currículum de formació, tot evitant les duplicacions.

Assignatures	Batx. Pro APEL 1r curs	
Activitats Esportives de Lleure i socioculturals	510	
Pràctiques en empresa	240	
Català	90	
Francès	60	
Anglès	60	
Castellà	60	
Ciències socials	60	
Matemàtiques	60	
Ciències humanes	60	
Economia i gestió	60	
TOTAL	1.260	

Curs Batxillerat Pro APEL									
Setembre	Octubre	Novembre	Desembre	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	juny
Aprofundiment / DEP + Aprenentatges fonamentals «gestió de projecte»				Professionalització Síntesi					
15 setmanes				21 setmanes					

3.2. Període d'aprenentatge dels fonamentals

Període en centre de formació:

Aquest període permet entendre el saber fer professional i els coneixements professionals de base. En la prolongació de la fase de descoberta, els mitjans de producció de les activitats referenciades són aplicats seguint procediments que són explicitats. Les activitats de realització són variades. Cobreixen el conjunt de les tasques professionals del diploma. Els sabers, tractats en els seus primers nivells taxonòmics, són tractats en funció de les tasques professionals conduïdes i dels problemes tècnics i pedagògics ensopegats. Al final d'aquest període els alumnes són capaços de supervisar un grup al voltant d'una activitat i d'animar una sessió en total seguretat i autonomia. Durant aquest curs de Batxillerat Professional, els alumnes tindran l'ocasió de descobrir els coneixements fonamentals necessaris per a la gestió de projecte, i per a la noció d'aprenentatge d'una pràctica planificada i programada, en cicle de sessions pedagògiques que han de ser supervisades.

Període de Formació en Entorn Professional (PFEP):

Aquesta PFEP permet a l'alumne exercir els seus primers assoliments professionals en un context real d'animació. En aquesta ocasió, duu a terme tasques professionals del RAP i participa com a mínim en tres situacions de treball característiques de la professió.

Període d'aprofundiment

Aquest període cerca en un primer moment consolidar les competències professionals requerides amb vistes a la certificació. Més tard, permet continuar una professionalització de nivell batxillerat professional amb projectes de realització de supervisió de les APEL.

Període en centre de formació:

Aquest període permet de consolidar els assoliments adquirits i les competències pròpies de la futura professió.

Període en entorn professional:

Aquest període té com a objectiu desenvolupar l'autonomia de l'alumne en la realització d'activitats professionals. L'ha de portar a participar en projectes de supervisió i de desenvolupament que el permetin executar tasques professionals extretes del RAP.

4. ESTRUCTURAR ELS APRENENTATGES

L'adquisició d'una competència es basa en la mobilització dels coneixements (sabers associats...), del saber fer i dels sabers metodològics, associats a l'experiència i un saber estar. Articulant els aprenentatges al voltant d'aquests diferents «sabers», l'equip pedagògic aconseguirà assolir aquest objectiu.

Les exigències horàries imposen fases col·lectives d'aportacions teòriques (classes magistrals). Per tal de mobilitzar l'atenció dels alumnes que aleshores en percebran la utilitat, caldrà esforçar-se el més possible per desenvolupar un procés pedagògic adaptat:

- introduint-les per fases de treballs pràctics, treballs dirigits o d'observacions, de què surten unes necessitats;
- emprant tècniques d'acompanyament i de descoberta per ells mateixos de les solucions que han de ser aplicades arran de les dificultats ensopegades en les diverses situacions;
- emprant un procés educatiu on el participant estudia les seves pròpies accions o experiències segons el qüestionament iteratiu d'un docent o tutor per tal de millorar-ne el rendiment. Aquest procés ha de ser proper de l'aprenentatge per l'acció i de l'ensenyament per l'exemple;
- emprant-les al final de les activitats pràctiques, per tal de fer-ne la síntesi o les síntesis i de consolidar els coneixements.

Aquest enfocament adaptat i individual de l'ensenyament ha de ser prioritzat però no és exclusiu. No s'oposa a d'altres pràctiques pedagògiques. Donat que cada docent és lliure de variar els seus processos d'ensenyament per adaptar-los al context en què exerceix i al públic de què s'encarrega.

4.1. L'organització pedagògica – el pla de formació

Definició i generalitats

A partir dels referencials de la professió i de la certificació, els formadors defineixen en equip el pla de formació i els continguts previstos de formació per tal que l'estudiant en pràctiques pugui desenvolupar competències en tres grans àmbits en interacció dinàmica: camp pedagògic, camp tècnic i camp relatiu a la gestió, l'organització i la reglamentació.

El pla de formació és definit aquí com un procés d'acompanyament guiat per eleccions pedagògiques i format per un conjunt de seqüències de formació articulades de manera lògica i progressiva.

4.2. El fil pedagògic

El fil pedagògic permet una lectura de conjunt de la formació. Aclareix l'organització cronològica dels diferents continguts de formació i l'alternança entre les seqüències al centre i les seqüències en l'estructura d'acollida.

Aquest fil, que implica l'articulació pedagògica de la formació, ha de correspondre el més possible a la lògica de la temporada esportiva escolar.

Es tracta de formalitzar per escrit el desenvolupament d'una intervenció.

També s'empren els termes de: guió pedagògic, desenvolupament pedagògic, o fins i tot de *story board* (guió il·lustrat).

Correspon al desplegament detallat de cadascuna de les seqüències de la formació i constitueix **una guia per al responsable de les pràctiques i per al formador**. La seva bona construcció és la garantia d'una **formació de qualitat**.

Els seus objectius:

- **Garantir la qualitat de la prestació:** cap improvisació a l'atzar i fora de tema
- **Contractualitzar sobre un contingut** tant si aquest es troba en el marc d'un comandament intern o extern. El formador o l'intervinent valida amb el responsable de les pràctiques el guió per tal de verificar si és coherent amb l'anàlisi de necessitats.
- **Garantir l'assoliment dels objectius:** donar-se temps per escriure el desenvolupament d'una formació permet fer-se les preguntes adients. En funció d'objectius de formació i d'un públic determinats, quins són els missatges essencials que cal transmetre i com, sabent que també ens hem d'adaptar a les limitacions de temps, d'espai i de diners.
- **Conservar la seguretat durant la prestació pròpia.** Quan hem preparat bé la nostra formació, estem menys nerviosos i per tant més presents en el grup. El guió permet no perdre el fil del dia, no descuidar o oblidar seqüències, no quedar-nos sense temps, assolir els objectius fixats. És una **xarxa de seguretat que inspira confiança**. En lloc de travar la formació en marc estricte, pot al contrari ajudar l'animador a adaptar-se a les necessitats del grup (per l'excessiva durada de determinades seqüències particularment interessants per als estudiants en pràctiques, per exemple) i permetre-li «tocar de peus a terra».

- **Organitzar la formació** des del punt de vista material: reserva d'un canó de projecció, disposició particular de la sala adaptada als mètodes pedagògics, elecció d'un lloc d'observació, etc.
- **Capitalitzar:** La formalització del desenvolupament d'una formació permet recordar-la per part del formador i per a l'organisme de formació. Això presenta múltiples avantatges:
- **Guany de temps:** per al disseny, quan es repeteix la formació, tan sols cal aportar uns quants reajustaments a l'escenari següent. Si un altre formador ha de desenvolupar una nova formació, pot consultar la base d'escenaris existents.
- **Transferibilitat:** un escenari ben **detallat** pot ser aplicat per formadors diferents.

L'escenari pedagògic **pot adoptar diferents formes**, sempre i quan sigui detallat i expliciti clarament el desplegament de les seqüències.

4.3. Les necessitats i els objectius cercats

Una acció de formació professional respon a **necessitats clarament identificades** en les persones en la seva situació professional i permet fer evolucionar les seves pràctiques. L'acció de formació es construeix al voltant d'aquestes necessitats, la recollida de les quals és una etapa important de la construcció de la formació (es tracta de l'anàlisi de les necessitats).

L'objectiu general de la formació correspon a les accions que els estudiants en pràctiques seran capaços d'executar al final de la seva formació. Aquest **objectiu de formació** requereix una formulació de les necessitats d'aprenentatge cercades per a cada alumne per tal de proposar situacions d'aprenentatge que responguin a aquestes necessitats. Això constitueix un exercici que pot ser difícil i que preferentment s'ha de fer entre uns quants (amb professionals, amb col·legues).

Per arribar a destacar l'objectiu d'una seqüència o d'una formació, és adient fer-se varies vegades la pregunta: «en situació professional, l'animador, el monitor, el tècnic ha de ser capaç de...».

Període de professionalització

Període en centre de formació:

A partir d'aquest període, els alumnes, sols o en petits grups, dirigeixen o, si més no, participen en la preparació que els permet realitzar:

- la supervisió de tot tipus de públic

- l'acollida, fer-se càrrec i informació des públics.
- la supervisió d'activitats i l'animació de les sessions amb seguretat de descoberta, sessions segures de descoberta, de despertar, d'iniciació i de sensibilització en total seguretat, a activitats esportives, activitats socioculturals i de lleure diversificades vinculades a les potencialitats i a l'entorn local
- el manteniment i el desenvolupament de les capacitats físiques generals en un objectiu de benestar i salut.
- **planificacions i programacions** dels aprenentatges per desenvolupar tècniques i capacitats físiques individuals
- **De la gestió d'equip**
 - l'elaboració d'un projecte d'animació o d'un projecte i la seva execució.
 - Al funcionament i al desenvolupament de l'estructura en què treballa.
 - El manteniment, la cura i la gestió del material, dels equipaments i de les infraestructures que empra.

Període de formació en entorn professional (PFEP):

Aquest PFEP permet a l'alumne explotar el que ha adquirit participant activament si més no en un projecte de realització en empresa. Aquest o aquests projectes de realització haurien de permetre l'aplicació de les diferents tasques professionals extretes del RAP.

3.1: Repartiment horari dels ensenyaments

3.2: Propostes de períodes d'aprenentatge

5. LA Lògica i el «FIL VERMELL» CONDUCTOR PEDAGÒGIC DE L'ENSENYAMENT

Els docents tenen l'objectiu de formar un educador tècnic i polivalent d'APEL capaç:

- **de basar la seva intervenció** en l'adquisició de noves habilitats i el seu manteniment i/o enfortiment;
- **de proposar una activitat que** sigui la base de la relació pedagògica i didàctica i no un mitjà per dinamitzar relacions grupals;
- **d'emprar suports d'activitats** múltiples variades que corresponen a una lògica d'aprenentatge;
- **de cercar el domini tècnic de les activitats en l'usuari;**

- **de dominar la cultura pròpia de l'activitat supervisada** que requereix un coneixement aprofundit de l'activitat per part del monitor.

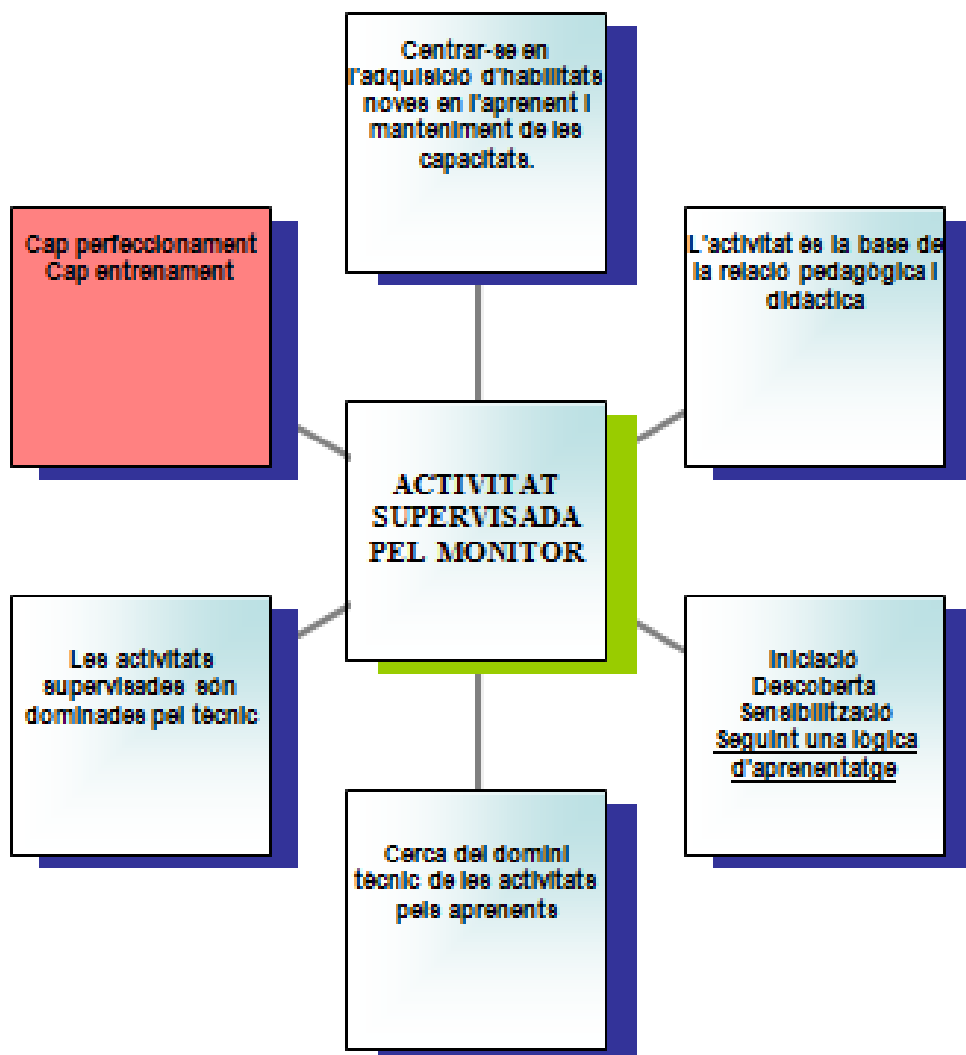
Les seves missions consisteixen a preparar l'alumne a entrar en el món de l'empresa. Cal proposar punts de referència per **formar a l'animació i la supervisió** en un context determinat, definir els objectius generals de la formació i proposar una organització de la formació al centre de formació respectant la professió (Referencial d'Activitats Professionals). Per tal d'aconseguir la inserció professional dins l'empresa, l'alumne serà capaç al final de la seva formació:

- d'establir el diagnòstic de la situació;
- d'organitzar i gestionar el seu treball i eventualment el d'un assistent;
- de comunicar amb el nen i el seu entorn o amb la persona i l'equip;
- de satisfer les necessitats del nen, de contribuir al seu desenvolupament i a la seva educació;
- de supervisar activitats recreatives, esportives, educatives i culturals amb diferents públics;
- de planificar i supervisar activitats esportives i socioculturals;
- d'avaluar la seva activitat i de retre'n comptes al seu superior jeràrquic;
- d'executar projectes de desenvolupament d'una activitat, d'una disciplina, i d'avaluar-les.

Les intervencions del titular quan no segueixen **únicament** una lògica de descoberta, de sensibilització, d'iniciació. Poden cercar el perfeccionament i l'especialització en una activitat mitjançant l'aprenentatge d'aquesta activitat durant un cicle que haurà determinat.

Tanmateix, quan aquestes activitats comporten una reglamentació particular o són reconegudes «de risc» o en un entorn específic (esquí, activitats que requereixen l'ús de càrregues, activitats de natació...) o quan es dirigeixen a un públic específic, el titular del BP APEL haurà de tenir les qualificacions específiques per a la supervisió d'aquestes pràctiques o d'aquests públics (mòduls complementaris del Batxillerat Professional APEL, diplomes federals, diplomes de l'EFPEM...) que certifiquin competències particulars vinculades a les activitats supervisades.

El titular d'aquest diploma organitza les seves activitats en el marc d'un projecte global identificat, definit per ell mateix des de la programació de les activitats fins l'avaluació final de la seva acció.

Aquest esquema representa els principis bàsics de la supervisió d'una activitat vinculada a la professió de l'animador i de tècnic identificada aquí en la seva percepció global. Es tracta de fer adquirir competències d'animador del nivell IV de qualificació.

El fil vermell dominant de la formació del conjunt dels alumnes durant un període determinat ha de basar-se en la construcció didàctica dels continguts d'ensenyaments sobre la base d'aquest diagrama. Indueix les activitats formadores conduïdes per tots els docents de l'ensenyament professional.

L'organització de la formació per centre d'interès permet:

- crear un lligam més estret respecte de les característiques de les diferents famílies d'activitats ensenyades que centren l'atenció dels alumnes i dels professors;
- programar activitats formatives tenint en compte els prerequisits dels alumnes;
- estructurar moments de formació coherents mitjançant aportacions de coneixements, de treballs pràctics, treballs dirigits, sessions de síntesi i d'avaluació;
- implantar problemàtiques professionals de formació sobre suports tècnics reals, organitzades per centre d'interès i que responguin a les exigències del referencial.

5.1. La implantació pedagògica al voltant del fil vermell conductor

Per tal d'implantar eficaçment una formació organitzada al voltant de centres d'interès comú i compartit, els professors han de tenir en compte diverses exigències pedagògiques.

En equip és com els professors poden triar les opcions més adients en termes de suports tècnics (equipaments, mitjans) presents a nivell local, de recursos disponibles (dossiers tècnics) que cal explotar per tal de respondre als objectius del fil vermell pedagògic.

Les activitats supervisades esportives i de lleure són idèntiques a les del DEP Monitor de Lleure. De conformitat amb la professió descrita del Tècnic Esportiu i de Lleure, aquestes seran còpsades com una finalitat de la supervisió tan bon punt el Tècnic Esportiu i de Lleure intervingui fora de totes les activitats de despertar, de sensibilització, d'acompanyament o fins i tot de descoberta d'una pràctica. La noció d'aprenentatge d'una activitat amb les seves dimensions pedagògiques i didàctiques serà principalment emprada pel Tècnic Esportiu i de Lleure. Aquestes guanyen tot el seu sentit en l'adquisició de les competències cercades pel diploma. Els límits de l'exercici professional estan vinculats a l'aprenentatge d'una disciplina i es detindran en l'estadi de la iniciació, basant-se en el disseny d'un projecte pedagògic amb cicles de sessions progressives.

5.2. Autonomia i responsabilitat del supervisor

El referencial professional indica amb molta precisió que el titular del BP APEL intervé sol o en equip: *«el Tècnic Esportiu i de Lleure exerceix la seva activitat de manera autònoma pel que fa a la seva pràctica de supervisió en el si de l'estructura. Tanmateix, les seves prerrogatives d'exercici de la professió seran limitades en certes activitats que presenten riscos en la pràctica (escalada, activitats que requereixen la manipulació de càrregues pesants, BTT en terreny molt accidentat, excursions d'hivern, esquí)».*

De forma coherent amb el projecte de la seva estructura, construeix el seu projecte pedagògic en què prepara, organitza, realitza i ret comptes de la seva acció d'animació.

La seva responsabilitat s'exerceix:

- envers els practicants que supervisa (protecció, qualitat de les relacions que desenvolupa, organització, orientació i assessorament);
- envers els altres actors que participen en la seva acció;
- sobre l'ús del material de què és responsable (conformitat amb la normativa i adaptació a la situació, higiene i seguretat);
- als locals i llocs de pràctica que empra per dur a terme les activitats (eleccions i adaptació).

El tècnic organitza les seves activitats en el marc del projecte global de l'estructura que l'ocupa i de les expectatives del públic, des de la programació de les activitats fins l'avaluació final de la seva acció.

És capaç de decidir l'adaptació o l'anul·lació de qualsevol activitat si resulta que les condicions d'execució no permeten que les activitats es facin sense perill.

Treballa a una estructura sota la responsabilitat dels dirigents o del director de l'estructura, sol permanentment o integrat dins un o més equips.

Executa un projecte d'animació vinculat:

- a les necessitats de públics diversos (lleure, prevenció, salut...),
- a una o varies activitats físiques i esportives,
- a un territori o un país.

Les nocions d'autonomia i de responsabilitat (moral, penal, civil, pedagògica...) són molt importants en la professió del supervisor. Sovint van associades a la noció de seguretat de qualsevol tipus que sigui (seguretat física, física, psicològica, material, tècnica...).

L'autonomia en el treball remet a la idea de **capacitat d'iniciatives**, de **discerniment**, d'**autoorganització**, i fins i tot de «llibertat». Suposa **intel·ligència i reflexió** per reaccionar ràpidament a situacions més o menys imprevisibles, sigui quin sigui el nivell jeràrquic dels individus, fins i tot si el nivell d'autonomia tendeix a augmentar en correlació amb els nivells de qualificació.

L'autonomia sovint s'exerceix en els límits fixats per la llei, les normatives vigents, la deontologia o l'ètica professional i per la *definició* de les missions explicitades per la jerarquia. Serà doncs convenient en el cas present de distingir molt bé uns nivells d'autonomia per al supervisor DEP APEL tan bon punt aquest intervé en un entorn complex o la seguretat dels usuaris és un dels punts clau de l'èxit de la supervisió.

És important precisar algunes nocions indispensables per entendre els riscos encorreguts en l'exercici de la professió de supervisor. Per això, és important prendre en consideració les nocions d'autonomia, i sobre tot les prerrogatives, condicions i límits de l'exercici professional.

5.3. La descripció de les activitats

Les activitats professionals són descrites en termes de «tasques» que configuren funcions necessàries per a l'exercici de la professió.

Aquestes funcions són:

- A1 –**dissenyar i portar un projecte**, preparar la seva acció, avaluar-la
- A2 –**conduir accions** de despertar, descoberta, iniciació, supervisió en l'àmbit de l'esport, del lleure i del sociocultural

- A3 –**comunicar** en les situacions de la vida professional.
- A4- **participar** activament en el funcionament i la gestió de l'estructura d'ocupació en el marc del projecte global.

1) L'àmbit de les activitats socioculturals i socioeducatives

El Tècnic Esportiu i de Lleure proposa accions de supervisió col·lectiva de descoberta, orientades cap una programació d'activitats per permetre a cada participant descobrir, progressar i mesurar els reptes d'una activitat científica i tècnica, cultural i d'expressió.

Els suports tècnics emprats en aquest àmbit corresponen a:

Jocs, arts i tradicions populars del patrimoni andorrà, activitats plàstiques, activitats de descoberta del medi ambient.

2) L'àmbit de les activitats físiques en espai natural

El tècnic esportiu i de lleure afavoreix el desenvolupament de les capacitats físiques i tècniques mitjançant la pràctica d'activitats de plena natura (ex: caminar, córrer, anar en bicicleta, itineraris salut preparats...).

Els suports tècnics emprats en aquest àmbit corresponen a:

l'escalada, la cursa d'orientació, la bicicleta tot terreny, l'excursió a peu

3) L'àmbit de les activitats físiques per a tothom té un caràcter lúdic i de fitness

El Tècnic Esportiu i de Lleure centra la seva acció en el manteniment i el desenvolupament de les capacitats físiques individuals gràcies, en particular, a l'ús de tècniques suaus amb ritme i música, fent intervenir activitats per enfortir la flexibilitat articular i muscular.

El Tècnic Esportiu i de Lleure coneix la lògica interna de varies activitats físiques (de caràcter lúdic) o esportives en els tres àmbits següents:

- els jocs col·lectius,
- els jocs d'oposició,
- els jocs de destresa.

El Tècnic Esportiu i de Lleure assegura una iniciació a aquestes activitats en bona seguretat en un objectiu d'aprenentatge i de progressió en l'activitat, de desenvolupament i de domini de les habilitats motrius.

Els suports tècnics emprats en aquest àmbit corresponen a:

Jocs esportius col·lectius, activitats gimnàstiques de benestar, de posada en forma i salut, esports d'oposició...

Aquesta multiplicitat dels àmbits d'intervenció fa la formació més complexa en quant a la seva organització i la seva operació. Tanmateix, la descripció es fa des del punt de vista del que s'espera del titular del diploma en una organització, sense esmentar, en

aquesta fase, competències o sabers. La formació ha de ser organitzada de manera coherent.

El principi de declinació de les funcions, tasques, operacions pot ser el següent:

- ***Funcions:***

Conjunt d'activitats o tasques que formen part d'un mateix procés de treball

- ***Tasques professionals:***

Conjunt d'operacions elementals aplicades per dur a terme el treball prescrit.

- ***Resultats esperats:***

Acte professional prescrit caracteritzat per un conjunt indissociable de gestos professionals elementals.

GUIDA DE L'EQUIPAMENT

1. PRESENTACIÓ DE LA GUIA

1.1. Introducció

L'objectiu principal d'aquesta guia d'equipament és inventariar i definir els materials i els espais que permeten garantir una formació òptima.

Aquesta guia *presenta* els materials i equipaments destinats a la pràctica de les activitats físiques i esportives dels adolescents i dels joves a partir del conjunt de les necessitats expressades per aquesta població i sobretot per la dels professionals que supervisen les pràctiques.

El seu objectiu és superar les exigències de seguretat definides per les normatives donant a conèixer als actors les necessitats en l'àmbit de la pedagogia, del manteniment i de l'estima. En efecte, les pràctiques col·lectives de les activitats físiques i esportives que s'integren en una finalitat educativa d'inserció requereixen tenir en compte les dades derivades de l'experiència dels intervinents així com l'evolució de les mentalitats envers un material, l'aspecte del qual pot donar valor i ser alhora funcional.

Aquesta recomanació té doncs la missió d'aportar als docents una informació objectiva i completa que els permet anar més enllà de les representacions tradicionals i facilitar les relacions amb els professionals dels equipaments i materials.

Amb aquesta finalitat, aquesta recomanació, tot recordant els principals criteris d'elecció, presenta de forma separada:

- **les funcions de seguretat i, si s'escau, d'higiene;**
- **les funcions de pedagogia;**
- **les funcions d'estima i de plaer;**
- **les funcions d'ús, de facilitat de manteniment.**

Aquesta guia, no exhaustiva, expressa també les necessitats experimentades pels professionals de la intervenció i destinades a facilitar la implantació de les estratègies i dels mètodes pedagògics en l'àmbit de l'ensenyament de les activitats esportives.

Així doncs:

- el disseny dels locals, dels equipaments i la seva realització han de tenir en compte les **regles generals de seguretat**, relatives principalment al seu comportament en front del foc. Pel que fa als materials i als condicionaments, també han de garantir la seguretat de les pràctiques, o bé que una reglamentació particular s'hi pugui aplicar, o bé per fi que uns

principis lliurement acceptats hagin estat plasmats en normes o recomanacions.

- les pràctiques i els aprenentatges han de trobar a **les exigències pedagògiques expressades** el mitjà de la seva pertinència i eficàcia. Aquestes exigències són essencials per a la realització de les estratègies d'aprenentatge que en garantiran la realització més eficaç;
- **la solidesa** ha de garantir un ús durador i significatiu de conformitat amb les normes vigents i les expectatives dels usuaris. En efecte, l'activitat col·lectiva per a l'aprenentatge i l'entrenament suposa un ús intensiu i perllongat que només un material fiable i durador pot oferir;
- **el cost d'adquisició i les condicions de manteniment** que guien les eleccions i han de permetre a cada usuari triar i ser conscient de la responsabilitat que té en l'ús i el respecte dels materials i dels equipaments emprats;
- **l'estima i el plaer** són funcions que no poden ser descuidades en una política educativa i d'inserció on el consum de les pràctiques i dels productes són objecte d'una gran mediatització.

En nombrosos casos, els efectes de les modes poden tenir una influència positiva en la motivació personal dels alumnes que no sempre és gaire present en activitats que, en la major part dels casos, són imposades i no triades lliurement (les activitats són molt sovint imposades i cal plantejar aquest efecte en les ganances dels practicants).

1.2. Composició de la guia

Es presenten per separat les parts de recomanacions i els plecs de condicions funcionals vinculats:

- per una banda, a la seguretat;
- per altra banda, a la pedagogia;
- per acabar, a l'estima, l'ús i el manteniment.

1.3. Recomanacions per a equipaments i materials esportius

A: ENTORN DE LES SALES ESPORTIVES

a) Definició:

Es tracta del conjunt de les condicions que garanteixen el confort dels usuaris en el marc de la pràctica de les activitats físiques, esportives en un marc col·lectiu, en entorn escolar i periescolar. Aquestes condicions es refereixen essencialment a la il·luminació, l'acústica, la calefacció i la ventilació.

Les recomanacions defineixen les característiques particulars a què han de respondre les sales de pràctiques esportives i de lleure en un marc col·lectiu quant a la il·luminació, la calefacció, la ventilació i l'acústica. Aquestes característiques particulars han de permetre practicar el nombre més gran possible d'APE en bones condicions de confort. Alhora, han de ser adaptades a les pràctiques col·lectives de les associacions esportives de centres escolars o d'organismes educatius o de lleure que acullen adolescents i joves.

b) Seguretat i higiene

En aquest àmbit de la **seguretat**, les noves exigències qualificades com necessitats que cal satisfer per als usuaris són generades pels riscos vinculats a les pràctiques físiques, esportives o de lleure que precisen l'ús d'aparells, les trajectòries dels quals han de poder ser seguits i dominats.

Així doncs, **la il·luminació, natural o artificial**, en qualsevol punt de la sala i per a qualsevol usuari, ha de:

- permetre una bona percepció de les formes i dels moviments;
- evitar tot tipus d'enlluernament.

Els materials que subministren la il·luminació han de:

- resistir als xocs d'aparells, com ara pilotes, maces, cèrcols, pilotes grans llançades a mà o colpejades amb un aparell (pilotes, per exemple);
- en cas de xoc, cal continuar funcionant per garantir el bon desenvolupament de les pràctiques físiques i esportives en tota seguretat.

Els sistemes de calefacció i de ventilació han de:

- resistir als xocs dels aparells com ara pilotes, maces, cèrcols, pilotes grans llançades a mà o colpejades amb un aparell (pilotes grans, per exemple);
- ser disposats de manera a ser protegits contra els actes de vandalisme que poden pertorbar el seu funcionament;
- no presentar riscos per als practicants i els materials en cas de xoc, en particular a causa de protuberàncies perilloses;
- no generar sorolls massa importants que poden pertorbar la transmissió de consignes de seguretat.

L'acústica dels locals:

- no ha de ser traumatitzant;
- no ha de provocar un cansament excessiu per a practicants i supervisors.

En l'àmbit de la **higiene**, els sistemes de calefacció i de ventilació no hauran de provocar afeccions respiratòries donat que l'activitat física va acompanyada d'un augment important de la ventilació pulmonar.

Es tracta, és clar, d'un problema essencial de seguretat que cal no oblidar.

c) Pedagogia:

En l'àmbit de la **pedagogia**, les condicions ambientals tenen una gran importància en la qualitat dels aprenentatges.

Així doncs, **la il·luminació** ha de permetre:

- d'aconseguir un nivell de llum idèntic a tots els punts de la sala;
- de modular els nivells de llum;
- de modular el nivell de llum segons els llocs en cas de divisió de la sala.

La calefacció i la ventilació han de:

- permetre d'assolir ràpidament una temperatura adient;
- garantir una uniformitat de la temperatura als diferents punts de la sala;
- permetre d'adaptar la temperatura en funció de les activitats proposades (entre 14 i 18°C).

L'acústica ha de:

- permetre una bona transmissió dels sons a tots els punts de la sala;
- evitar els «sorolls» paràsits, les pertorbacions en la transmissió de les consignes;
- garantir el confort d'escolta dels usuaris.

d) Estima

La funció d'**estima** tradueix els elements que convergeixen en el plaer vinculat a la freqüentació d'un equipament esportiu. Aquest aspecte pot influenciar de manera significativa els comportaments dels practicants i contribuir així a reduir les tensions que poden provocar actes incívics i fins i tot violència.

Així es com, d'una manera general, **la il·luminació, la calefacció i la ventilació** han de contribuir a crear un ambient general de confort i benestar.

B: VESTUARIS I SANITARIS

a) Definició

Els vestuaris i els sanitaris estan destinats a un ús intensiu per als alumnes acollits en un marc col·lectiu, escolar o periescolar, per a la pràctica de les activitats físiques, esportives.

A més de la seva funció higiènica, han de contribuir a l'educació, a la higiene corporal dels joves acollits en un dispositiu amb vocació educativa.

Aquest equipament forma part integral d'altres equipaments (gimnàs, estadi, sala d'activitat...). Ha de permetre als nens, joves i supervisors participar en l'organització de pràctiques físiques amb missió educativa en condicions materials òptimes.

Aquest paràgraf descriu més particularment les característiques específiques que han de complir els vestuaris destinats a la pràctica de les activitats físiques i esportives en el marc escolar o en una estructura d'acollida col·lectiva amb ànim educatiu.

b) Seguretat

Pel que fa a la **seguretat**, aquests equipaments han de:

- ser conformes a la reglamentació relativa als equipaments que reben públic, en funció del tipus i de la categoria del centre del qual depenen;
- facilitar la vigilància dels alumnes durant la seva presència en aquests locals;
- garantir la seguretat i la salvaguarda dels béns (roba i efectes personals) que es disposen als locals durant les pràctiques físiques, esportives i artístiques dels usuaris;
- garantir la seguretat personal dels usuaris durant la seva presència als locals i el seu ús dels dispositius d'higiene.

Pel que fa a la **higiene**, aquests equipaments han de:

- facilitar les pràctiques d'higiene corporal;
- contribuir a l'adquisició d'hàbits i facilitar així l'educació a la higiene corporal;
- ser fàcils de mantenir;
- ser dissenyats de manera a aïllar explícitament zones específiques;
- ser dissenyats de manera a protegir una certa intimitat;
- ser dissenyats de manera a satisfer el conjunt de necessitats en un temps tan reduït com sigui possible.

c) Pedagogia

Pel que fa a la **pedagogia**, els vestuaris i sanitaris han de:

- ser dissenyats per no provocar pèrdues de temps importants que tenen un impacte en la durada de pràctica de les activitats físiques i esportives;
- ser adaptats a l'acollida de joves vàlids i de joves amb discapacitats físiques;
- ser adaptats a l'alçada dels nens i dels joves;
- ser dissenyats per facilitar l'adquisició de pràctiques sistemàtiques d'higiene en el marc de les activitats físiques i esportives;
- ser dissenyats per afavorir la missió d'educació a la higiene corporal dels professionals que supervisen els grups de nens i adolescents.

d) Estima

Pel que fa a l'**estima**, els vestuaris i els sanitaris han de:

- ser acollidors;
- facilitar la preservació de la intimitat de cadascun;
- ser confortables i silenciosos;
- suscitar les ganes d'emprar els equipaments destinats a la higiene corporal.

C: TERRES ESPORTIUS

a) Definició

Superfícies d'evolució interiors per a la pràctica de les activitats físiques i esportives.

Aquestes recomanacions afecten les superfícies d'evolució emprades per un públic escolar per a la pràctica d'un gran nombre d'APE.

L'enfocament per criteris de pressupost, certament important, ha de ser superat per tenir en compte els components d'una pràctica regular amb nombres importants amb un objectiu d'aprenentatge en bones condicions de rendiment, de seguretat i de confort.

Cal recordar que els terres esportius constitueixen allò essencial (amb el calçat) de la interfície entre el sòl i l'atleta. Les interaccions de contacte són importants, en particular durant la primera fase de contacte, fase anomenada passiva on el valor del xoc pot assolir, per a certes activitats, fins deu vegades el pes del cos de l'atleta. Per altra banda, aquestes interaccions són nombroses i freqüents, donat que els joves i els adolescents acompanyats en un

marc col·lectiu es troben cada cop més en una situació d'aprenentatge que exigeix nombroses repeticions de gestos efectuats en les mateixes condicions.

b) Seguretat

Pel que fa a la **seguretat**, els terres esportius han de:

- tenir una capacitat important d'amortiment dels cops, tenint en compte l'edat dels usuaris, la freqüència i la intensitat de les activitats proposades en les situacions d'aprenentatge;
- tenir una qualitat uniforme de superfície que permeti la seguretat dels recolzaments.

c) Pedagogia

Pel que fa a la **pedagogia**, els terres esportius han de:

- ser adaptats a la pràctica d'un gran nombre d'activitats físiques, esportives i de lleure;
- -tenir un bon rendiment en funció dels aprenentatges tot garantint el nivell de confort corresponent a un gran nombre de repeticions;
- permetre la repetició d'un gran nombre d'accions motrius, amb una qualitat sempre idèntica de respostes a les mateixes exigències.

d) Estima

Pel que fa a l'**estima**, els terres esportius han de:

- suscitar el plaer de la pràctica dels intervinents;
- ser d'un color agradable que provoqui una sensació de descans visual;
- garantir el confort acústic pel timbre dels sorolls transmesos durant els xocs contra el terra;
- donar una sensació de confort en els desplaçaments i contactes.

D: DISPOSITIUS PER POSAR ORDRE

a) Definició

Equipaments destinats a l'emmagatzematge dels materials d'EPE dins els locals d'emmagatzematge i/o als transports d'aquests materials als llocs de pràctiques.

b) Seguretat

Pel que fa a la **seguretat**, han de:

- no ser perilluosos per als usuaris;
- ser fàcilment manipulables;
- resistir a les fractures.

c) Pedagogia

Pel que fa a la **pedagogia**, han de:

- ser modulables i manejables;
- permetre guardar materials variats.

E: ESPAIS PER POSAR D'ORDRE

a) Definició

Locals situats prop dels espais reservats a les pràctiques físiques, esportives i de lleure destinats a guardar el petit material i els materials mòbils.

Aquests locals estan integrats en els equipaments immobiliaris esportius. Són immediatament accessibles des dels espais d'activitats físiques i esportives; han estat dissenyats per deixar totalment lliures els espais de pràctica del seu amuntegament per equipaments no necessaris per a la pràctica del moment.

b) Seguretat

Pel que fa a la **seguretat**, els espais d'ordre han de permetre garantir la seguretat de les persones durant els desplaçaments de materials (entrades per guardar i sortides per al seu ús) i han de garantir la qualitat i la seguretat dels materials dipositats. Així doncs, els espais d'ordre:

- han de permetre un accés segur per:
- l'existència d'un espai suficient per maniobrar els materials i posar-hi ordre;
- l'existència d'una il·luminació suficient per garantir una bona visibilitat;
- l'absència d'obstacles que poden provocar danys corporals;
- garantir la protecció dels materials preveient en particular dispositius antiinfracció.

c) Pedagogia

Pel que fa a la **pedagogia**, els espais d'ordre, pel seu disseny i les seves característiques, han de contribuir a la millora dels aprenentatges:

- facilitant els moviments de materials amb accessos ràpids i manipulacions fàcils;
- oferint nombroses possibilitats d'emmagatzematge.

d) Estima

Pel que fa a l'**estima i l'ús**, els espais d'ordre han de contribuir al plaer de les activitats físiques i esportives, fent que la col·locació i l'ordre dels materials no siguin una tasca desagradable.

Així doncs, aquests espais han de:

- permetre posar-hi cartells;
- permetre posar-hi endolls elèctrics;
- garantir la bona conservació dels materials.

F: MATERIALS D'ORGANITZACIÓ PEDAGÒGICA

A: PETITS MATERIALS

a) Definició

Materials polivalents, modulables i mòbils, d'ús col·lectiu o individual que permeten habilitar l'espai en el marc de l'ensenyament de l'educació física i esportiva (exemple: plots, sòcols i pals, cercols, marcatge del terra, etc.).

Aquest material pot ser emprat en diferents espais (interiors, exteriors, gimnàs, sales especialitzades, estadis, piscines, pista de patinatge...) en el marc de l'ensenyament de les APE.

b) Seguretat

Pel que fa a la **seguretat**, el material d'habilitació pedagògica, petit material mòbil, no ha de contribuir per ell mateix a provocar riscos de danys.

Així doncs, ha de:

- ser conforme a les normes existents;
- estar configurats per elements que responguin a les exigències de les normes vigents;
- no provocar ferides o d'altres formes de dany;
- ser estable (autoestable);
- ser resistent a un ús intensiu.

Tanmateix, cal recordar que un material pot presentar totes les garanties de seguretat, però que un ús inadaptat pot causar danys que no poden ser imputats a una fallada dels productes.

c) Pedagogia

Pel que fa a la **pedagogia**, el material ha de:

- permetre combinacions variades;
- ser fàcilment identificable;

- diferenciar-se fàcilment dels traçats i materials permanents;
- permetre diversificar les condicions de pràctica de les diferents activitats adaptant-les a les edats i possibilitats dels practicants;
- poder ser emprat en entorns i amb suports diferents.

d) Estima

En l'àmbit de l'estima, aquests materials d'instal·lació pedagògica han de ser agradables d'ús i han de contribuir a enfortir la motivació dels practicants, facilitant el seu èxit i el seu plaer.

B: ESTRUCTURA ARTIFICIAL D'ESCALADA

a) Definició

Estructura d'ús col·lectiu que permet ensenyar l'escalada en entorn escolar i en qualsevol altra organització de pràctica esportiva col·lectiva.

Entorn del producte:

L'estructura artificial d'escalada és un equipament esportiu, l'accés lliure del qual no està autoritzat. És reservat a una pràctica col·lectiva sota la responsabilitat de professionals.

b) Seguretat

En l'àmbit de la **seguretat**, una estructura artificial d'escalada, específicament dedicada a les activitats d'ensenyament en un marc col·lectiu ha de:

- respectar els aspectes normatius que li són aplicables;
- ser estable, sòlida i no provocar ferides en cas de caiguda;
- oferir punts d'obres variables i fiables;
- permetre la visualització de l'alçada límit d'utilització.

c) Pedagogia

En l'àmbit de la **pedagogia**, una estructura artificial d'escalada (EAE) ha de:

- permetre una pràctica adaptada a grups d'adolescents i de joves amb un nivell molt heterogeni;
- permetre una gran varietat d'ús;
- oferir una ergonomia impecable;
- permetre una identificació de les preses.

d) Estima i ús

En l'àmbit de l'**estima**, una EAE ha de:

- ser estètica;

- integrar-se a l'entorn de la sala o del lloc en què està implantada.

En l'àmbit de l'ús, una EAE ha de:

- resistir a un ús intempestiu, als xocs i agressions d'agents exteriors de tot tipus;
- permetre realitzar ràpidament i fàcilment operacions de manteniment;
- indicar les condicions del seu ús.

C: ELS MATERIALS D'AMORTIMENT DE LES CAIGUDES

Les activitats físiques i esportives, quan són ensenyades col·lectivament, han de respondre a un doble objectiu:

- educar a la seguretat donant als nens i adolescents els mitjans per apreciar els riscos potencials i dominar-los amb els seus propis recursos;
- preservar la seguretat dels practicants aplicant les condicions de pràctica pròpies per limitar els efectes dels xocs deguts a col·lisions i caigudes.

Les caigudes i els xocs que es produeixen en la pràctica de les activitats físiques i esportives, en particular en els salts atlètics i en les pràctiques gimnàstiques poden ser de dues natures diferents:

- una que es deriva de l'activitat mateixa que considera la caiguda com un element que succeeix a l'intent sense vinculació especial. És el cas, per exemple, de la caiguda que es produeix quan es creua una barra de salt, però també un intent no reeixit per deixar anar accidentalment un aparell durant una activitat gimnàstica; es tracta d'una situació on la caiguda no està dominada i l'amortiment ha de ser important sense una gran restitució d'energia i amb una deformació que pot ser-ne la conseqüència;
- l'altra en la qual la caiguda, que aleshores esdevé una recepció, forma part de l'exercici o de la seqüència d'exercici. En aquest cas la caiguda ha de ser controlada. En llenguatge esportiu es dirà que és equilibrada;
- sense ser obligatòriament traumatitzant a causa dels efectes de la represa de contacte amb el terra.

Per altra banda, l'opinió pública té tendència, a causa d'un enfocament reductor, a assimilar les característiques de seguretat d'un tapís de caiguda amb el seu gruix, quan cal tenir en compte molts altres paràmetres.

A més, els tapissos i matalassos d'esport no poden ser assimilats amb revestiments de terra a causa del seu ús puntual, tot i que freqüent, interromput per períodes d'emmagatzematge. El seu comportament en front del foc ha de simular les riscos vinculats al fumador. En efecte, durant els períodes d'emmagatzematge és quan els riscos d'incendi poden ser considerats més importants pel possible contacte amb el públic. Durant les activitats efectuades en col·lectivitat sota la responsabilitat d'un professional, aquests riscos són efectivament molt reduïts. En aquest punt la reglamentació és poc precisa.

L'objecte d'aquestes recomanacions és de destacar les funcions a què han de respondre aquests tipus d'equipaments que, massa sovint, són emprats per a accions per a les quals no han estat dissenyats aportant un nivell de seguretat que pot ser il·lusori.

TAPISSOS D'EVOLUCIÓ

a) Definició

Material d'ús escolar que s'empra en interior i que permet amortidora les caigudes, garantir la seguretat dels recolzaments i de les evolucions per a diferents activitats esportives i de lleure (gimnàstica esportiva, de manteniment, esports de lluita, atletisme, tècniques de circ, etc.).

Aquest paràgraf descriu les característiques específiques a què han de respondre els tapissos d'evolució destinats a un ús col·lectiu.

Ha de permetre als alumnes gaudir realitzar evolucions, enllaços, volades i recepcions amb total seguretat.

b) Seguretat

Des del punt de vista de la **seguretat**, els tapissos han de:

- ser conformes a les normes;
- garantir un bon amortiment en les caigudes;
- garantir l'amortiment i l'estabilitat de les recepcions.

c) Pedagogia

Des del punt de vista de la **pedagogia**, els tapissos han de:

- inspirar confiança a l'usuari;
- permetre recolzaments dinàmics;
- ser manejables.

TAPISSOS I/O MATALASSOS DE RECEPCIÓ

a) Definició

Matalàs d'ús escolar utilitzable en interior i que permet amortir les caigudes i/o assegurar una recepció estabilitzada en diverses activitats físiques, esportives.

Les característiques dimensionals: de 2 m. x 1,2 m. a 3 m. x 2 m.

El gruix fa generalment entre 10 i 20 cm.

Tanmateix, cal recordar que el gruix d'un tapis només té un valor indicatiu. Aquestes són les característiques d'amortiment que són determinades en l'apreciació de la seguretat que aquests matalassos o tapissos garanteixen.

b) Seguretat

Des del punt de vista de la **seguretat**, la satisfacció de les normes definides per als tipus de tapissos adaptats a les activitats físiques i esportives proposades és generalment suficient per garantir la seguretat en les pràctiques habituals. En aquest sentit:

- l'amortiment ha de ser suficient per evitar els danys;
- l'amortiment no ha de ser massa important per no provocar comportaments marginals per part dels practicants;
- la «conca de deformació» ha de ser limitada per no provocar pèrdues d'equilibri;
- l'estabilitat dels tapissos ha de ser garantida en condicions normals d'ús.

Pel que fa a la **higiene**, els matalassos no han de ser vectors de transmissió d'agents patògens.

Per tant:

- la superfície del matalàs ha de poder netejar-se fàcilment, fins i tot emprant productes amb propietats asèptiques i desinfectants.

c) Pedagogia

Pel que fa a la pedagogia, els matalassos han de poder respondre a la necessitat de diversificació de les situacions pedagògiques en activitats múltiples:

Per tant, han de:

- permetre la diversificació dels assemblatges per reduir o augmentar la superfície de recepció;
- permetre reduir l'aprensió i les pors dels practicants, moderant alhora determinades formes d'entusiasme;

- permetre un ús a llocs diferents;
- facilitar l'execució d'un gran nombre de repeticions.

d) Estima

Pel que fa a l'estima, els tapissos i matalassos de recepció han de garantir la confiança. La caiguda ja no ha de causar la percepció d'un disgust.

Aquesta funció ha de ser moderada per la preocupació de no provocar el desig de caiguda voluntària. Aquests comportaments podrien generar hàbits de comportaments de risc, transferibles a situacions no protegides.

Per tant, els tapissos i matalassos han de:

- no absorbir les olors;
- no conservar traces degudes al fregament del calçat;
- tenir un contacte agradable.

D: ELS MATERIALS D'ACTIVITATS AQUÀTIQUES

En les activitats de pràctica de la natació als centres de bany, fora dels períodes reservats a les activitats de bany del gran públic, podem, pel que fa a les ajudes a la flotabilitat per a l'aprenentatge de la natació, distingir tres fases:

- la familiarització amb l'aigua;
- l'adquisició de les tècniques elementals de la natació;
- el desenvolupament i la millora de les tècniques associades als moviments de la natació.

L'edat i els llocs d'acollida dels adolescents que freqüenten generalment l'escola, o, fins i tot, l'institut, permeten pensar que només les dues darreres fases constitueixen allò essencial de les situacions ensopegades pels professionals de la supervisió col·lectiva d'aquest tipus de població.

Així doncs, els materials que són l'objecte dels plecs de condicions funcionals continguts en aquesta recomanació són dispositius d'ajut a la pràctica de la natació, dispositius que l'usuari té a les seves mans, col·loca sobre el seu cos o entre les cames i que estan destinats a millorar determinats aspectes del moviment. Determinats altres materials, dissenyats per a una pràctica estrictament esportiva, seran emprats per a funcions específiques a una supervisió col·lectiva, corresponent a una instal·lació modulable i, per tant, més racional de l'espai d'activitat.

Per aquest motiu, convé distingir bé aquests materials d'ajuda a la natació, a l'aprenentatge i a la millora de les competències tècniques, dels equipaments de protecció

individual i de protecció contra els riscos de negada i doncs destinats a salvar vides humanes.

Aquesta recomanació subratlla les funcions que aquests materials han de garantir o bé en l'àmbit de la seguretat per la seva no intervenció en els danys traumàtics, o bé en l'àmbit de la pedagogia perquè faciliten la transmissió i la millora del saber fer.

ENFOCAMENT DE LES COMPETÈNCIES

1: PROJECTES PEDAGÒGICS DE FORMACIÓ

El projecte pedagògic de formació descansa sobre la reflexió d'un equip pedagògic. És evolutiu i centrat en el nucli de la professió al voltant del qual s'aplega un màxim de disciplines. Facilita els aprenentatges i dóna sentit a la formació.

El projecte pedagògic precisa pel que fa al curs del Batxillerat Professional:

- la planificació dels temps de formació en centre escolar i en entorn professional;
- les progressions formalitzades interdisciplinàries i disciplinàries a partir de l'anàlisi detallada del referencial i tenint en compte els objectius del diploma i els objectius del diploma DEP APEL;
- els objectius perseguits a través dels diferents projectes.

2: QUINA ORGANITZACIÓ PER ESTRUCTURAR ELS APRENTATGES?

Recordatori: el tècnic es basa en la supervisió d'una activitat física esportiva sociocultural per tal de complir les seves missions, físiques esportives culturals per dur a terme les seves missions. Al final de la seva formació ha de ser capaç de: crear una dinàmica de grup per afavorir la realització del seu públic (nens, adults, avis). En primer lloc, identifica les necessitats, les dificultats de comunicació... de vegades les tensions. Tot seguit, s'agafa un temps d'escolta per construir una relació de confiança. Per acabar, adapta les seves animacions a les persones i al context;

- seguir una lògica d'aprenentatge d'una activitat i proposar cicles i sessions que permetin aquest aprenentatge.

Ha de ser:

creatiu i comunicatiu, proposa una àmplia gamma de lleure. Tanmateix, perquè una activitat sigui atractiva, ha de ser adaptada al públic. L'escolta i el diàleg ajuden l'animador a construir projectes interessants. És un psicòleg intuïtiu, crea el lligam entre els participants. Necessita també molt tacte per extreure una persona del seu aïllament. Quan treballa amb persones grans, ha de crear una relació que respecti l'estat de salut i la sensibilitat de cadascun.

amb una escolta sempre activa, benvolent i pedagog, el tècnic és emprenedor, diligent i sap comunicar el seu dinamisme. Cal tenir molta energia per supervisar grups d'adolescents, de vegades en situació de conflicte. El sentit de les responsabilitats és indispensable. Als centres de lleure i de vacances i a les cases de barri, els llocs de feina demanen una competència alhora cultural i esportiva.

L'adquisició d'una competència mobilitza coneixements (sabers associats...), saber fer i sabers metodològics, associats a l'experiència i un saber estar. Mitjançant els aprenentatges al voltant d'aquests diferents «sabers», l'equip pedagògic aconseguirà assolir aquest objectiu.

Les limitacions horàries imposen fases col·lectives d'aportacions teòriques (cursos magistrals). Per tal de mobilitzar l'atenció dels alumnes que aleshores en percebran la utilitat, caldrà esforçar-se tot el que sigui possible per desenvolupar un procés inductiu:

- introduint-los per fases de treballs pràctics, treballs dirigits o d'observacions, de què emergeixen les necessitats,
- emprant-les al final de les activitats pràctiques per tal de fer-ne la o les síntesis i de consolidar els coneixements.

3: PROCESSOS PEDAGÒGICS

3.1. Enfocament per competència o competències

Els referencials defineixen les competències que han de ser adquirides per exercir els llocs de feina corresponents al diploma. L'estratègia pedagògica ha de tenir com objectiu el desenvolupament d'aquestes mateixes competències, a través de contextos i situacions professionals efectives que afavoreixin la motivació i la professionalització des alumnes.

Al igual que qualsevol activitat professional, les situacions professionals fan intervenir, la major part de les vegades, vàries competències. Cada situació està composta per activitats efectuades en un entorn (locals, materials...) el més proper possible de la realitat professional i precisa coneixements teòrics que pretenguin explicar o justificar la totalitat o una part de la situació.

Per tal de garantir el caràcter professional de l'ensenyament, es recomana triar situacions professionals centrades en les competències nucli de la professió que enumerem més avall:

BP AFEL

Comunicar amb els interlocutors

Organitzar i gestionar un projecte o una acció d'animació

Dirigir un projecte d'animació i supervisar un grup

Participar en el funcionament d'una estructura

Analitzar l'entorn professional

3.2. Seguiment de l'adquisició de les competències

Una eina de seguiment de l'aprenent en l'adquisició de les competències professionals del diploma és indispensable. Pot adoptar la forma d'un llibret de competències en versió paper o digitalitzat. Té l'objectiu de centralitzar l'itinerari de formació al centre i en entorn professional i necessita una concertació dels docents. Aquesta eina permet seguir el nivell d'adquisició de cada aprenent i consolida la implicació del jove en la seva formació.

3.3. Preconitzacions per als ensenyaments professionals

L'equip pedagògic diversifica els enfocaments i mitjans pedagògics per desenvolupar l'autonomia de cada aprenent, motivar-lo i participar en la seva professionalització.

És necessari encarregar el més aviat possible a l'alumne tasques properes de la realitat professional. Les situacions es tornaran més complexes progressivament en termes del nombre d'activitats que cal realitzar, del temps de realització, de la qualitat del

resultat... La multiplicació d'aquestes situacions de treball contribueix a la professionalització del jove.

Ensenyaments professionals tecnològics i científics associats

Es dóna prioritat al procés inductiu. Els treballs pràctics precedeixen els ensenyaments tecnològics i científics corresponents. L'adquisició dels sabers tecnològics i científics és facilitada per l'aplicació del procés experimental.

Pel que fa més específicament al nivell tècnic que cal adquirir en el marc de les disciplines esportives (BTT, natació, excursions...), s'exigirà a l'alumne un nivell de pràctica que pugui alhora permetre-li trobar-se a gust en la disciplina i un nivell que li permeti garantir la seguretat dels practicants. Els equips docents hauran de determinar aquests nivells de pràctiques necessàries per a l'entrada en formació i els nivells exigits a l'acabament de la formació. ***S'entén que aquest nivell de pràctica personal serà més exigent que el que s'espera del DEP APEL.***

4: LES COMPETÈNCIES ESPERADES DEL DIPLOMA

Per tal de poder definir el que s'espera de les competències que cal adquirir, el lector pot basar-se en les diverses taules dels referencials del diploma.

Exemple:

CAPACITAT 1: ENTRAR EN RELACIÓ ACOLLIR I COMUNICAR		
Competències	Condicions de realització	Indicadors d'avaluació
<u>C1.1: Acollir i orientar el públic</u> C 1.1.1: Acollir diferents públics C 1.1.2: Orientar el públic en les seves eleccions envers els interlocutors C 1.1.3: Informar sobre el projecte de l'estructura, sobre el projecte d'activitats	- Espai o zona d'intervenció locals o terrenys d'activitats exteriors - Marc deontològic del context professional - Projecte de l'estructura, projecte d'activitats - Mitjans de comunicació: eines multimèdia, telèfon, cartell, canó de projecció, ordinador... - Organització de la xarxa Professional - Membres de l'equip, socis, polítics electes...	- L'actitud adoptada és acollidora (somrient, cortès, atenta, disponible, pacient, inspiradora de confiança) - La vestimenta és curosa i adaptada a la situació. - L'elocució és correcta, - El vocabulari emprat és tècnic, precís i controlat. - Les informacions subministrades són pertinents - El comportament és benvolent
<u>C1.2: Adaptar el seu mode de comunicació de manera a ser entès per tothom</u> C1.2.1: Identificar les característiques dels interlocutors C1.2.2: Adaptar el discurs a la situació de comunicació.	- Llistats de les diferents estructures, dels socis, dels intervinents - Base de dades - Disposicions reglamentàries i legislatives relatives als àmbits reglamentaris i legislatius relatius als àmbits d'intervenció - Dades sociològiques i culturals relatives a la població d'un barri, d'un entorn determinat	- Les característiques del públic acollit són preses en compte (edat, sexe, nivell social...) - El nivell de diàleg és adaptat a les característiques dels interlocutors

5. ELS PRINCIPALS SABERS ASSOCIATS A LA PROFESSION

Pel que fa més particularment als sabers associats a la formació i necessaris per a la pràctica de l'animador, s'espera de l'equip pedagògic que aquests sabers siguin dispensats segons les definicions i principis següents:

Transmissió dels sabers

Conjunt de processos de distribució, d'accés, d'ús i sobretot d'aprenentatge, fins i tot de combinació i de transposició, gràcies als quals els usuaris aprenents s'apropien els continguts d'una base de coneixements, de manera que són capaços al seu torn de crear valor produint les seves pròpies aplicacions o creant nous coneixements.

Gestió dels sabers

Capitalitzar les informacions i el saber fer útil per a l'assoliment dels reptes de l'administració, i tot seguit consolidar-les enriquint-les amb experiències internes o d'informacions externes, i fer-les circular fent-les accessibles i compartibles a tots aquells que ho necessiten.

Professions sensibles en matèria de transmissió dels sabers

La professió identificada requereix accions particulars en matèria de transmissió dels sabers, per la seva situació en el procés de decisió, per la natura de l'activitat exercida (necessitat de dominar diferents tipus de saber fer nombrosos i complexos), per l'evolució de l'entorn (desenvolupament de noves tècniques, evolució del marc reglamentari) i per la dinàmica que posseeixen en termes de fluxos.

Sabers associats	BP nivell taxonòmic esperat (3 i 4)	BP
	S – 1: L'entorn de la pràctica	S – 1: Coneixement aprofundit de l'entorn professional
	S – 2: Entorn professional i mode d'intervenció	S – 2: Tecnologies aplicades
	S – 3: Tècniques de comunicació i d'animació	S – 3: Sabers científics aplicats
	S – 4: Ensenyament científic aplicat	

S – 2: Entorn professional i mode d'intervenció			
Coneixements	Límits d'exigència	Relació Sabers/ Competències	Nivell taxonòmic
S21: Gestió dels recursos			
S21.1: Gestió pressupostària i financera 21.1.1. Nocions comptables. Nocions de comptabilitat general. o Nocions de compte de balanç. o Compte de resultats. o Els modes de finançament. o Autofinançament. o Comptabilitat analítica: Components dels costos, càlculs del preu de venda, reducció dels costos, inversions, amortitzacions 21.1.2: Els elements de comptabilitat i les nocions pressupostàries d'un projecte. o El registre comptable. o Els documents comptables d'un projecte. o Els moviments: l'equilibri, els dèficits – els superàvits o el pressupost i el balanç comptable d'una acció, d'un projecte	Identificar l'economia global de l'estructura. - Llegir el compte de resultats. - Explicar les diferents nocions comptables - Presentar la importància dels elements comptables i pressupostaris. Presentar documents comptables.	C1 C2.5 C3.1 C3.2 C3.6 C5.1 C5.6	N1

CONTROL EN EL DECURS DE LA FORMACIÓ

1: SITUACIÓ D'AVALUACIÓ

La situació d'avaluació és una activitat professional (situació de treball), real o simulada, en el decurs de la qual l'alumne avaluat haurà de demostrar les competències esperades dels referencials.

Aquesta situació ha de correspondre a la definició de la prova, tant si és puntual com en CCF (mateixes competències, mateixes situacions treball, mateixes dades, etc.). Ha de contenir tots els documents que permetran a l'alumne avaluat resoldre el problema tècnic plantejat i, en particular:

- El contracte (document que precisa el context de l'avaluació, les diferents etapes que cal respectar, els criteris d'avaluació respecte de les competències avaluades, la nota en xifres...).
- Un dossier de documents tècnics relatius al suport concernit (o extret del dossier).
- Documents (resposta) sobre què l'alumne s'expressarà.
- El document «contracte» així com els documents «respostes» constituïran un dossier que es donarà al jurat.

Les competències, agrupades en les unitats que constitueixen el diploma, han de ser, llevat d'excepcions, avaluades en una única situació d'avaluació:

Pot ser legítim avaluar una unitat en diverses vegades, tan sols quan les situacions de treball demanen molt de temps o quan una seqüència és tècnicament i professional necessària.

Per contra, caldrà evitar dividir una situació d'avaluació organitzada en funció de les ASSIGNATURES ENSENYADES.

2: DURADA DE LA PROVA

Si no ve imposada pel reglament d'exàmens, adoptarem la durada de la prova puntual.

Caldrà evitar computar el temps al minut per donar prioritat al treball del candidat. Tanmateix, el temps emprat pot ser tingut en compte en els criteris d'avaluació.

3: CRITERIS D'AVALUACIÓ QUE CAL CONSIDERAR

A més dels criteris d'assoliment vinculats a l'objectiu de la situació (resultats esperats en funció del problema tècnic que cal resoldre), ens esforçarem més particularment per tenir en compte els criteris definits en el reglament d'exàmens, en la part «avaluació».

4: ORGANITZACIÓ DE LES SITUACIONS D'AVALUACIÓ

L'equip pedagògic, sota la responsabilitat del responsable:

- proposa situacions d'avaluació (dossiers),
- organitza el calendari (forats de dates),
- convida els professionals,
- dirigeix l'avaluació,
- redacta l'acta detallada corresponent a cada avaluació.

5: LA PARTICIPACIÓ DELS PROFESSIONALS

La presència d'un professional no és obligatòria però sí àmpliament desitjada.

Procés aconsellat: comunicar el calendari de les avaluacions als professionals amb els quals teniu una millor relació (els que agafen els vostres alumnes en PFEP...), precisant que la seva presència és molt desitjada, fins i tot si es limita a unes quantes hores.

6: HORARIS D'EXÀMENS

La certificació es fa conforme s'assoleixen les competències. El període que cal prioritzar sovint és especificat al reglament d'exàmens. Generalment, se situa «al final del 1^r trimestre/ principi del 2ⁿ trimestre de l'any civil de l'examen». El qual la posiciona en funció de PFEP cap a finals de març principis d'abril...

L'avaluació se celebra quan l'horari ho permet i sense interrompre el procés de formació dels qui han assolit les competències fita.

Des del punt de vista pràctic, una «graella de dates» amb l'organització de les avaluacions ha de ser determinada en el respecte de la reglamentació.

A tots els casos, l'estratègia executada haurà de ser validada per l'inspector de l'especialitat.

El CCF ha de permetre avaluar l'alumne «tan bon punt estigui preparat». Primer s'avaluen els «millors» alumnes, els que no ho són avaluats més tard després d'un complement de formació. Al final del termini previst, tots hauran d'haver set avaluats. És

evident que la planificació de les avaluacions imposa un seguiment rigorós de l'adquisició dels sabers i del saber fer dels alumnes.

PERÍODE DE FORMACIÓ EN ENTORN PROFESSIONAL (PFEP)

1: L'ALTERNANÇA, DEFINICIÓ I GENERALITATS

El currículum de formació respecta el principi de l'alternança amb tutoria pedagògica.

Dit d'una altra manera, la formació es fa a dos llocs diferents: el centre de formació i l'estructura d'acollida.

L'aplicació d'una pedagogia de l'alternança reclama un lligam molt estret entre tots els actors de la formació: el centre de formació, els formadors, l'estructura d'acollida, el tutor i l'estudiant en pràctiques.

En aquest context, l'estructura d'acollida és, com el centre de formació, un dels llocs recursos de la construcció de les competències de l'estudiant en pràctiques.

En aquest sentit, sembla essencial:

- adequar els continguts de formació entre l'organisme de formació i l'estructura;
- coordinar les accions dels diversos actors de la formació (formadors i tutors);
- donar punts de referència als tutors per tal que puguin avaluar els assoliments de l'estudiant en pràctiques relatius al referencial de la professió.

En determinats casos, en funció de les opcions pedagògiques triades, els tutors participaran directament en la formació de l'estudiant o dels estudiants.

Es preconitza doncs una formació dels tutors. Va a càrrec de l'organisme de formació.

L'alternança posa a prova els sabers i els saber fer de l'estudiant en pràctiques a la realitat de les preocupacions professionals, enriquint i ajustant la seva acció. Cal esforçar-se per construir uns ritmes d'alternança que siguin coherents amb les exigències professionals.

Pensar l'alternança és dissenyar una formació global i coherent entre les dues estructures.

L'alternança té l'objectiu clar de sistematitzar els lligams entre els dos pols de formació (*organisme de formació/estructura d'acollida*) i d'organitzar la formació mitjançant una planificació rigorosa i estretament concertada.

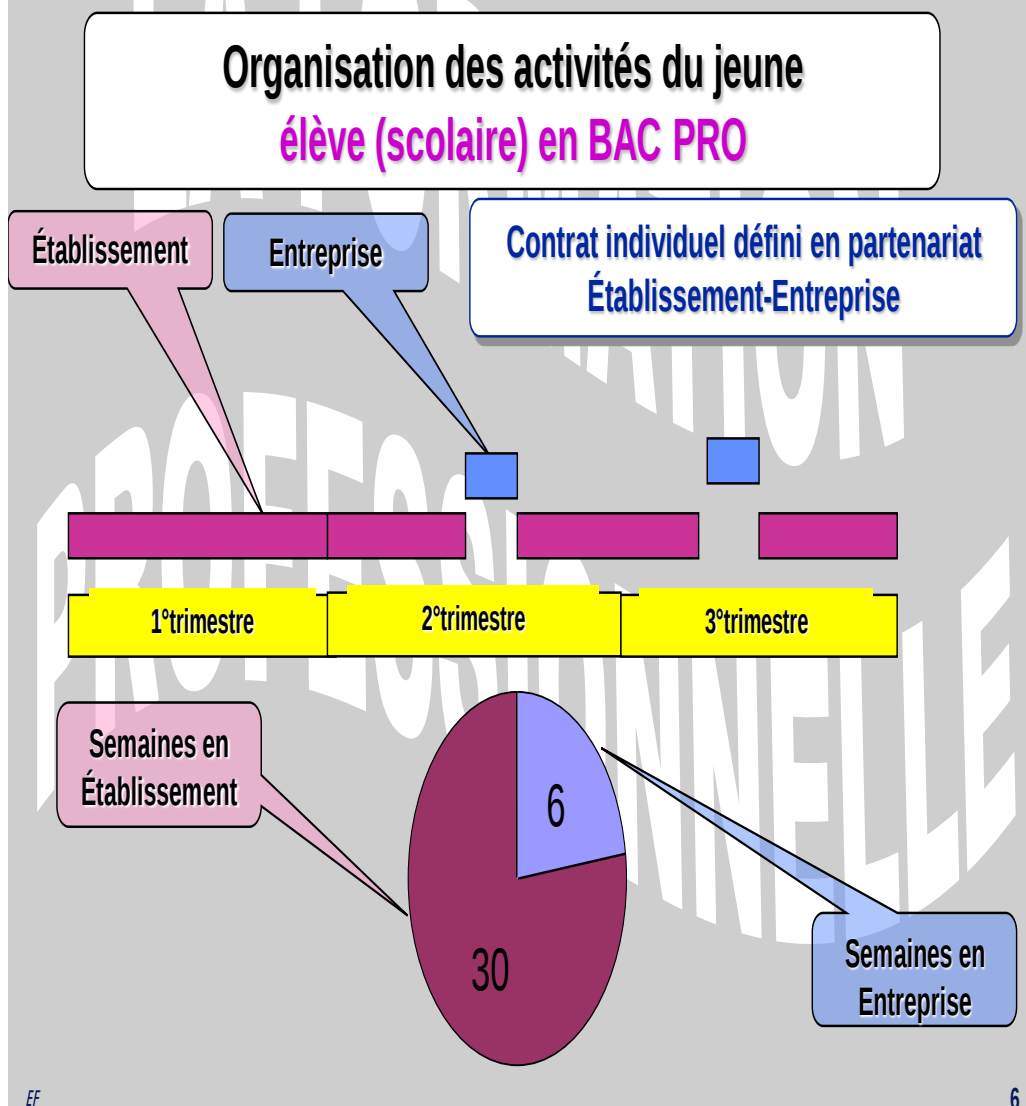
En aquest marc, l'estructura d'acollida és un lloc de formació. L'alternança avui és considerada com un moment important en el procés de formació professional. Aquest dispositiu és alhora jurídic, administratiu i pedagògic.

L'estructura d'acollida i, més especialment, el tutor o el mestre d'aprenentatge faran adquirir competències. L'organisme de formació, al seu torn, ha de tenir en compte i basar-se en les experiències del candidat en l'estructura per donar valor a la complementarietat entre els dos llocs de formació.

La implicació de l'estudiant en pràctiques dins l'estructura d'acollida és un element motor de la construcció de les competències. Això és traduït per una responsabilització progressiva però segura.

Repartiment de les PFMP en el Batxillerat Professional
Organització de les activitats del jove alumne (escolar) en Batxillerat Professional
Centre Empresa Contracte individual definit en col·laboració Centre-Empresa
Primer trimestre Segon trimestre Tercer trimestre
Setmanes al centre Setmanes en empresa

Répartition des PFMP en BAC PRO

En el seu lloc central de la relació de col·laboració, l'alternant ha de ser responsabilitzat i esdevenir l'actor de la seva formació.

Els procediments adoptats

Cal aplicar una pedagogia adaptada a l'alternança que implica tenir en compte realment el que es fa a l'estructura en l'elaboració dels continguts. Cal doncs organitzar les fases d'alternança i construir seqüències de formació vinculades al desenvolupament de les activitats tal com ha estat negociat amb les estructures d'acollida. Exigeix una vertadera implicació dels tutors en la formació i una relació seguida entre l'estructura d'acollida i l'organisme de formació. Resulta essencial que el tutor tingui el coneixement més complet

possible dels objectius generals de la formació, però també de la seva funció i de les expectatives de l'organisme de formació pel que fa a la seva implicació.

2: LA TUTORIA I EL PAPER DEL TUTOR

Es tracta de construir un projecte de formació global i negociat entre els diferents socis.

Les adquisicions efectives en centre o en estructura són de caràcter diferent, però no es poden resumir en una aplicació teoria/pràctica donat que als dos llocs s'adquireixen elements de teoria i elements de pràctica.

La diferència essencial rau en el fet que al centre de formació s'ensenyen competències i sabers relatius al treball prescrit (el del referencial professional), mentre que a l'estructura, l'estudiant en pràctiques s'enfronta amb el treball real.

En la construcció, caldrà vetllar perquè les aportacions al centre de formació estiguin alineades amb l'aparició de les noves competències de l'estudiant en pràctiques i de la seva professionalització.

Sembla important començar pels problemes identificats en situació professional per construir situacions de formació al centre.

Mitjançant l'anàlisi individual o col·lectiva de les pràctiques professionals, de la relació amb els tutors, i les diverses eines de seguiment podrà efectuar-se una posada en relació real de les diferents seqüències d'aprenentatge:

- Des del principi de la formació, caldrà un qüestionament/projecte dels modes de funcionament dels estudiants en pràctiques pel que fa al nucli de la professió. De la mateixa manera que la integració dels estudiants en pràctiques en un procés de transformació i la contractualització amb ells del compromís envers aquest procés tot garantint la seguretat necessària per a l'activitat;
- El distanciament és cercat en el procés de professionalització, en centre de formació com en empresa, perquè ha de permetre l'anàlisi de l'exercici. Per tant, caldrà vetllar per oferir als estudiants en pràctiques eines d'anàlisi de les situacions viscudes, per natura complexes en l'àmbit de la joventut i els esports. Es tractarà doncs d'evitar la construcció estereotipada de receptes i d'ajudar l'estudiant en pràctiques a construir-se una autèntica identitat professional adaptada al seu entorn.
- Per construir competències, sembla ser que cal centrar-se en l'adquisició dels coneixements, la mobilització de recursos i en l'adquisició d'experiències, amb

l'anàlisi in situ o retrospectiva d'aquestes. El dispositiu de formació en alternança ha de poder donar fe d'aquestes articulacions. L'Organisme de Formació té una responsabilitat en la construcció d'aquest lligam, els formadors tenen tècniques i temps, donat que els tutors no tenen obligatòriament els mitjans regulars per organitzar aquest lligam perquè es troben en una situació de treball real i exigent. Aquest contracte formadors / tutors ha de poder fer sorgir les modalitats i eines concretes de la construcció d'aquest lligam coneixement/ experiència/competències.

1. El paper del tutor pot ser definit de la manera següent:

- Relaciona els continguts de formació al centre i les situacions professionals concretes proposades a l'estudiant en pràctiques;
- Ajuda l'estudiant en pràctiques a integrar-se dins l'activitat professional;
- El posa en situació d'acollir i d'informar el públic;
- L'integra i el responsabilitza en l'animació sobre el desenvolupament sostenible;
- El fa participar en les accions de supervisió i d'ensenyament pràctic;
- El fa participar i després el responsabilitza progressivament de l'ús dels diferents mitjans logístics de l'estructura;
- Dirigeix moments per fer balanç després d'una o varies activitats de l'estudiant en pràctiques;
- Ret comptes de l'activitat de l'estudiant en pràctiques i l'avalua amb un carnet de formació;
- Indica a l'organisme de formació les dificultats eventuais a què s'ha enfrontat l'estudiant en pràctiques;
- Emet de manera adient al final de la formació tota opinió útil per a l'adquisició de les competències en el conjunt del dispositiu de formació.

2. La xarxa de tutors:

La formació es fa a dos llocs i en temps diferents. Tanmateix, els formadors i els tutors han d'actuar conjuntament en la formació de l'estudiant en pràctiques. Això implica moments de trobades professionals obligatòries al voltant dels temes de la formació d'executius i de l'avaluació de la competència.

Cal dedicar un temps al disseny i la comunicació d'eines de treball diari (llistes de control, guies pedagògiques, anàlisis de pràctiques, etc.), contactes telefònics o mitjançant un fòrum /bloc dedicat a la tutoria.

Per acabar, les visites in situ dels formadors contribueixen a aquesta col·laboració necessària i al treball de construcció comú entre formadors i tutors.

3: FINALITATS DE L'ALTERNANÇA

Entendre, a partir d'allò concret, les exigències econòmiques, humanes i tècniques de l'entorn professional.

Observar i analitzar, en situacions reals, els diferents elements d'una estratègia global d'empresa.

Observar la realitat de les limitacions en matèria de seguretat, d'higiene i d'ergonomia a l'entorn professional.

Emprar i validar els assoliments adquirits en l'àmbit de la comunicació, aplicant relacions autèntiques amb els diferents interlocutors de l'empresa.

Identificar, en entorn professional, la implicació de competències derivades dels àmbits generals.

Adquirir competències específiques definides pel referencial relatiu a les tasques professionals.

Emprar materials i eines específics a la pròpia formació.

Iniciar-se i progressar en l'elaboració d'informes d'activitats.

Emprar, avaluar i validar els assoliments adquirits en l'ensenyament general així com en els àmbits professionals.

4: EXECUCIÓ

La cerca de les empreses d'acollida:

El centre ha de trobar per a cada alumne un lloc d'acollida per als períodes en empresa. La cerca i la tria de l'empresa corresponen a l'equip pedagògic, en particular els professors de l'àmbit professional que han d'assumir els contactes necessaris. Sota la responsabilitat dels docents, els alumnes poden contribuir a aquesta cerca.

L'equip pedagògic vetllarà particularment a protegir els alumnes contra eventuais pràctiques discriminatòries al principi dels períodes en empresa.

Abans

L'elecció de les empreses correspon als docents que han d'establir relacions de col·laboració amb elles. Els objectius de formació han de ser fixats amb claredat i negociats. És la fase de preparació.

Durant

La fase de seguiment ha de ser organitzada per permetre un treball sobre la individualització de la formació.

És un indicador molt important de la qualitat i de la seriositat de la formació per als professionals, els alumnes i la seva família.

Després

En tornar al centre escolar, cal fer un balanç de les activitats efectuades i de les competències adquirides. Aleshores és necessari personalitzar la formació.

5: ESTATUS I OBLIGACIONS DE L'ALUMNE

L'alumne conserva, durant aquests períodes de formació en entorn professional, l'estatus escolar. No pot pretendre a cap remuneració de l'empresa.

L'alumne està sotmès a les regles generals vigents a l'empresa, en particular pel que fa a la seguretat, els horaris i la disciplina. L'alumne està sotmès al secret professional. Té l'obligació d'observar una total discreció sobre el conjunt d'informacions que pugui rebre durant les seves funcions o a causa de la seva presència a l'empresa. A més, l'alumne es compromet a no incloure en el seu informe de pràctiques cap informació confidencial referida a l'empresa.

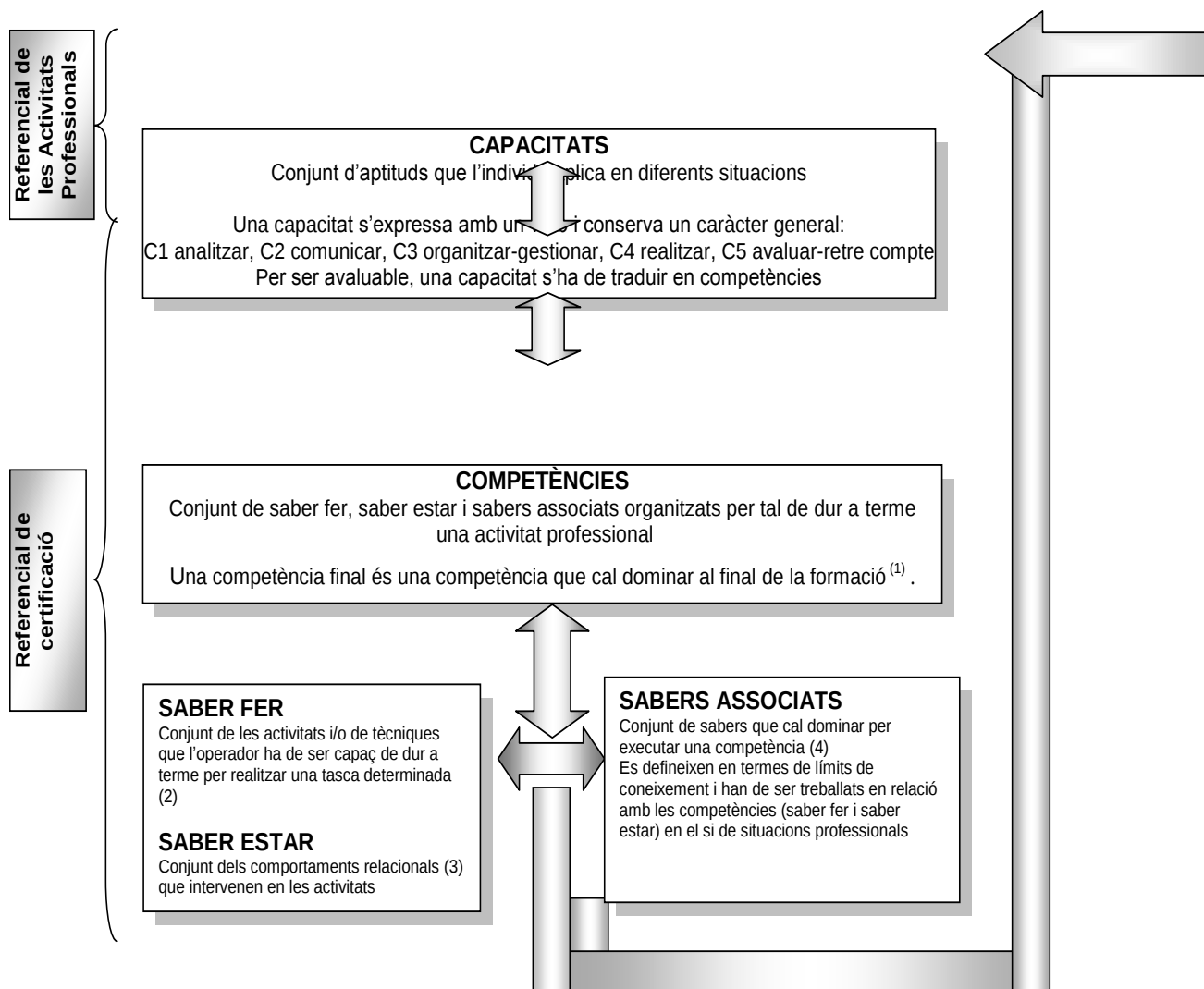
6: DURADA DEL TREBALL

Pel que fa a la durada del treball, tots els alumnes estan sotmesos a la durada setmanal legal o per conveni si aquesta és inferior a la durada legal. Si l'alumne major d'edat està sotmès a una durada setmanal modulada, la mitjana de les durades de treball setmanal efectuades durant el període en entorn professional no podrà superar els límits indicats més amunt.

7: DURADA I HORARIS DE TREBALL DES ALUMNES MENORS D'EDATS

La durada de treball de l'alumne menor d'edat ha de correspondre al marc legislatiu vigent.

DOCUMENTS COMPLEMENTARIS

1: PRESENTACIÓ ESQUEMÀTICA DE L'ORGANITZACIÓ DEL REFERENCIAL

(1) Cada competència final compren competències intermediàries. Aquestes es caracteritzen per sabers fer, sabers associats i eventualment saber estar. Per a cadascuna d'elles, els resultats de l'acció i els comportaments són observables i mesurables, per tant avaluables.

(2) (3) Es dedueixen per: les condicions de realització i els indicadors d'avaluació.

(3) Amb els usuaris, els membres d'un equip, de la jerarquia, dels socis... aquest capítol comportamental és un dels elements de «la imatge de marca» d'una empresa.

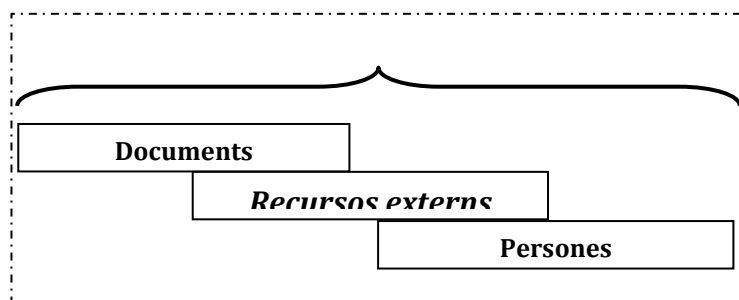
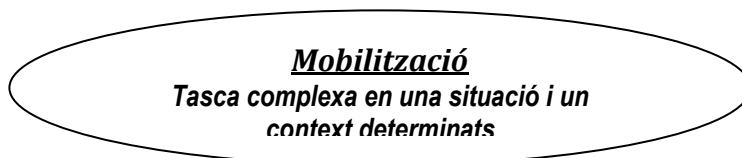
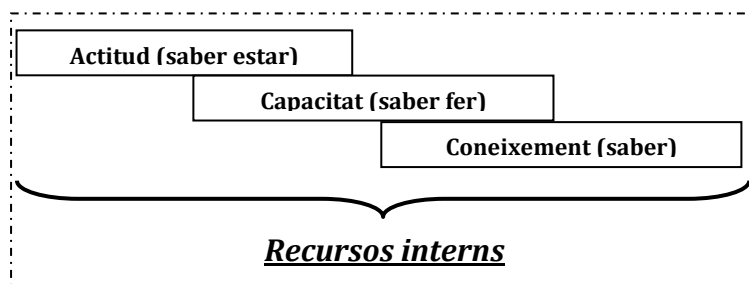
(4) Precisen els coneixements necessaris per afavorir el domini de les competències del referencial, en particular per tal d'aplicar mètodes, justificar les eleccions, respectar regles de seguretat... També permeten adquirir els sabers necessaris per continuar els estudis.

2: IL·LUSTRACIÓ ESQUEMÀTICA DE L'ENFOCAMENT PER COMPETÈNCIA

«La compétence est la possibilité, pour a un individu, de mobilizar de manera interioritzada un conjunt integrat de recursos per tal de resoldre una família de situacions problema» (G. SCALLON, Montreal)

«Una compétence est un conjunt integrat i funcional de sabers, saber fer, saber estar i saber esdevenir que permetran, en front d'una categoria de situacions, adaptar-se, resoldre problemes i dur a terme projectes» (Marc ROMAINVILLE - Bèlgica).

«Capacitat d'actuar eficaçment en un tipus definit de situació» (Philippe PERRENOUD, Suïssa). D'aquestes definicions podem extreure alguns principis:

Conèixer
Ser competent
Tenir bons resultats
Executar

«Les competències s'exerceixen en situacions contextualitzades però diversificades

que impliquen un procés d'adaptació (i no de reproducció de mecanismes) i de transferència d'una situació a l'altra.»

Podem doncs deduir-ne que és preferible parlar més atenció als resultats de l'acció dels alumnes que no pas als procediments que implementen per assolir-los.

3: PROPOSTA DE FITXA PEDAGÒGICA QUE DESCRIU L'ACTIVITAT DE L'ALUMNE

Aquesta fitxa permet formalitzar els diferents elements pedagògics d'una seqüència de formació. Constitueix una ajuda per a l'ús dels referencials.

Títol del diploma preparat Fitxes de treballs vinculats a activitats de:		Punt de referència: Nivell:
Lloc de l'activitat:	Suport d'activitat:	
Definició de les activitats encarregades a l'alumne		Enllaç al referencial:
1 Prerequisit: Llista dels sabers i competències tractades en seqüències anteriors i necessàries a la realització de l'activitat 2 – 3 - 4		Funcions i tasques: Informació importada directament del RAP que permeten garantir que l'activitat està vinculada a una tasca professional (1)
2 Abans a la vostra disposició: Llista de les eines materials, documents recursos. Aquesta llista compren condicions de realització de la competència triada (2)		Sabers associats: Intitulats dels sabers i sobretot dels nivells taxonòmics (3)
3 Es demana: Treball demanat sota la forma d'objectius operatius, derivats de la competència triada i adaptada a l'activitat (2)		

Criteris d'avaluació: Criteris definits per a cada objectiu operatiu		Competències esperades:
		Competències esperades importades del referencial en relació amb els sabers triats
Observació professor:	Nota:	Temps previst:
	Nom de l'alumne:	